

DOLENSKI LJUBLJANA

LJSKA KNJIŽNICA
VA JARCA
NESTO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtak - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrletna 150 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 amer. dolarje - TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24
Stev. 35 (493) LETO X.
NOVO MESTO, 3. SEPTEMBRA 1959
UREJUJE uredniški odbor - Odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 - Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisno podjetje - Delo - v Ljubljani

Že letos italijanka na 3.000 hektarov

28. avgusta je bila v Novem mestu seja upravnega odbora okrajne zadrzne zveze. Na tej seji so razpravljali o jesenski seji, o izvajanju plana kooperacij in o investicijah v kmetijstvu. Te investicije za naš okraj v prihodnjem letu so predvidene na 1 milijardo 406 milijonov dinarjev.

Okrajni plan setve žitaric v kooperaciji je 3.000 ha ali 30% vseh površin, na katerih smo sejali žitarice do sedaj. Ta plan je bil predviden sicer šele za leto 1960, izpolnil pa ga bomo že v tem letu, čeprav je bil prvotni za eno tretjino nižji.

Naše KZ so si umetna gnojila za žitarice priskrbeli, semen za površan plan, se pravi za 1000 ha, pa še niso naročile. Vse seme, ki ga bomo letos sejali, mora biti priznano za seme, sicer kmetovalci ne bodo dobili umetnih gnojil. Zadrzne morajo zagotoviti kooperantom tudi strojno obdelavo zemlje, strojno gnojenje, sejanje, škropljenje in žetev, ker bo le tako mogoče doseči največji možni donos italijanskih vrst pšenice.

Sprejeta sta bila tudi sklepa, da bodo dobili kooperanti razen drugih ugodnosti tudi za 100% ceneje umetni gnoj (nekateri vrste celo za 150%), in da bodo za kooperante, ki bodo parcele

žen po bančnih pokazateljih s 45%. V hmeljarstvu (nasadi, sušilnice) in v mehanizaciji je bil izpolnjen s 100%, v živinoreji (pitališča, govodo) pa le delno.

V prihodnjem letu bo investiranih v kmetijstvo v našem okraju 1 milijardo 406.000.000 dinarjev, kolikor je bilo prvotno predvideno do leta 1961. Ker bomo petletni plan izpolnili v 4 letih, bomo v prihodnjem letu porabili tudi te investicije. Pri kmetijskih zadrzah bodo vložene investicije v višini 702 milijona dinarjev, pri družbenih posevstvih in poslovnih zvezah pa 704 milijone.

Ta sredstva bodo predvidoma razdeljena takole: občina Novo mesto 346 milijonov, občina Črnomelj 311 milijonov, občina Metlika 49 milijonov, občina Brežice 225 milijonov, občina Videm-Krško 186 milijonov, Sevnica 81 milijonov, občina Trebnje 170 milijonov in občina Žužemberk 64 milijonov dinarjev.

V preteklih letih smo porabili naše kmetijske investicije v glavnem za gradnjo družinskih domov in upravnih zgradb, kar seveda ni nič prispevalo k po-

večanju naše kmetijske proizvodnje. Šele v zadnjih letih smo začeli to popravljati. Naše investicije za leto 1960 so namenjene skoraj vse za pospeševanje proizvodnje saj so predvidene v glavnem za nakup mehanizacije, za kmetijske melioracije, za živino, nasade ter gradnjo skladišč in remiz. Osnovna kmetijska panoga v našem okraju bo živinoreja. Čimprej moramo povečati število glav živine na hektar in priti od sedanjih 0,61 glav na ha na 2 glav na ha.

Okrajna zadrzna zveza bo razširila tudi svoj projektantski oddelk in dobila zanj nove strokovne moči. Sedanjim namreč ne zmore vsega dela, zato večkrat zamujamo roke za vlaganje projektov. Ta oddelk bo izdelal tudi ureditvene načrte za sleherni zadrzo v okraju.

Tako prijetne in brezskrbne so bile igre med počitnicami. V soboto se bodo pa spet odprla šolska vrata. Mnogi bodo prvič stopili v »hram učenosti«, drugi pa se bodo okrepili in polni nove vneme vrnili v svoje učilnice. Vsem šolarjem, od prvega razreda pa tja do vseučilišča, želimo lepih uspehov pri učenju, da bodo stopili v življenje čim bolj pripravljeni za naloge, ki jih čakajo v naši družbi.

JUGOSLAVIJA: 76 ZLATIH MEDALJ

na V. jubilejnom mednarodnem vinskem sejmu v Ljubljani

Številna poročila domačega tiska so seznanila naše bralece, da je bil 28. avgusta v Ljubljani slovesno otvorjen V. mednarodni jubilejni vinski sejem.

Občinstvo je bilo tudi že obveščeno o mnogih posebnostih, med drugim tudi o delu mednarodne ocenjevalne komisije, ki je bila letos še izpopolnjena in pomnožena s slovitimi člani iz Francije (2), Italije (1) in Grčije (1).

Ocenjevalce so nam torej poslale naslednje države: Francija, Anglija, Zahodna Nemčija, Avstrija, Italija, Grčija in Romunija.

O načinu ocenjevanja samega, nam je že znano, da ocenjuje vsak degustator vsak vzorec samostojno, tajno, ločeno pri svoji mizi, da se za vsak vzorec napove samo zaporedna degustacijska številka, skupina vina kot na primer: konzumno, kvalitnetno, morebitna sorta (desertno ali peneče). Da se izogne kakršnim koli možnim predsodkom, se poreklo, to je država, ne napove.

Na ustrezne formulacije vplje vsak ocenjevalec za vsak vzorec svojo oceno po točkah, sešteje in podpisuje. Tako izpolnjeni in podpisani formulariji se sproti pobirajo in odnašajo v računski oddelk, kjer se tako izračunajo povprečni in višjeje tudi nagrade (bronasta, srebrna ali zlata medalja). Vsa izračunavanja preveri še zato določen kontrolor.

Na oceno je prišlo še pravčasno 568 vzorcev, ocenjenih je bilo 524. Izločenih je bilo 44 vzorcev in to največkrat zaradi vrenja. Vzorcji, ki so prispeli šele potem, ko je komisija končala svoje delo, niso bili ocenjeni.

Stevilo vzorcev je resnično zelo visoko. Tujih razstavljalcev je 68, torej rekordno število, domačih pa 81.

Skupno je bilo razdeljenih 146 zlatih, 349 srebrnih in 29 bronastih medalj. Od tega je dobila Jugoslavija: 76 zlatih, 191 srebrnih in 27 bronastih medalj.

Posebno razveseljuje in pomembno je dejstvo, da je letos na lastno pobudo razstavilo svoja vina več svetovno znanih inozemskih tvrdk, kar nam je najboljši dokaz, kako zelo raste v tujini ugled naših internacionalnih vinskih sejmov.

Konkurenca je bila torej izredno ostra in ker vsi vemo, da je vsaka država udeleženka poslala na razstavo samo svoja

najboljša vina, ki jih premore, potem smo lahko upravičeno ponosni na naša jugoslovanska vina, ki so dosegla rekordno visoko število zlatih in srebrnih medalj. Število tujih degustatorjev je bilo večje kot število domačin!

Jugoslavija pa je dosegla vrh tega še 9. avgusta 1959., za katere so bili pogoji še posebej težki!

Po II. svetovni vojni so se potrošniki vina v Evropi in tudi drugod usmerili na konzum polsladkih in sladkih vin. Za suha vina sploh ni bilo zanimanja. V zadnjih dveh letih je pa opaziti ponovno preusmeritev: vedno bolj in bolj se uveljavljajo lahka, kisla vina, ki jih razstava sama svoja

so bila mnenja tudi tujih članov degustacijske komisije, ki so naša potrdila v dodelitvi zlatih medalj lahkim suhim kislim vinom kot so nemška, avstrijska, mnoga jugoslovanska in še druga vina. (Nadaljevanje na 3. strani)

Na odkup sadja so se pripravili

Malokateri sadjar je zaradi lanske obilne letine sadja pričakoval, da bo letos drevo spet tako rodilo. Slive so obrodile kot že dolgo ne. Zaradi izredne okužbe sadja, zlasti jabolk, po škrlupu, bo letos pri nas zelo malo dobre sadja. Kmetijske zadrzne niso organizirale poljetnega škropljenja sadnega drevja. To pa se je letos precej maščevalo skoraj slehernemu kmetovalcu in kmetijskim zadrzam. Zaradi slabe kvalitete, kmetovalci sadja ne bodo mogli prodati po boljši ceni, kot ga sicer, zadrzne pa bodo imele manjši promet. Večina sadja pri nas bo »kupila tovarna Belsad. Ta je nekaterimi zadrzami že sklenila pogodbo, tako da odkup sadja od vsega začetka sezone v redu poteka. Poslovna zveza Črnomelj pa odkupuje obrane slive za izvoz. Tu bodo brez dvoma lahko dosegli znatno boljše ceno. Jože Skof

Invalidi v počastitev KPJ

Okrajni in občinski odbor Zveze vojaških invalidov v Novem mestu priredita v počastitev 40-letnice ustanovitve KPJ 5. in 6. septembra v Novem mestu kulturno in družabno proslavo.

V soboto, 5. septembra bo v Domu JLA slavnostna akademija, na kateri bo nastopil tudi invalidski pevski zbor iz Ljubljane. Začetek ob 20.15.

V nedeljo, 6. septembra, ob 14. uri bo na Grnu razvite invalidskega prapora. Fej bo moški pevski zbor Dušana Jerba, na sporedu bo pa še nagovor, recitacije in enodejanka. Stedila bo ljudska zabava z bogatim srečelovom, igral bo jazz orkester JLA. — Zvečer ognjem.

V Črnomlju asfaltirajo

Cesta na odcepu proti podjetju »Zora« v smeri Železniške ostanje je bila v precej slabem stanju, zlasti zaradi prevoza bremena iz Kanižarice na železniško postajo. Ponekod je bila tudi ozka. Cesto so delno razširili in jo sedaj asfaltirajo. Delo gre hitro od rok. Tudi ta stranska cesta v Črnomlju bo odslej čista in sodobna.

Jutri 8. seja OLO

Predsednik OLO Novo mesto Niko Belopavlovič je sklical za petek, 4. septembra, 8. skupno sejo obeh zborov okrajnega ljudskega odbora, ki bo ob 9. uri dopoldne v Domu ljudske prosvete v Novem mestu. Na inčnem redu je poročilo podpredsednika OLO o gibanju gospodarstva v okraju v prvi polovici leta 1959, poročilo predsednika komisije za obnovitvene kredite in poročilo o organizaciji kmetijskih šol v okraju. Na seji bodo obravnavali sklepe o ustanovitvi gospodinjke

šole v Novem mestu in sprejeli njen predračun za leto 1959-60, sprejeli in potrdili bodo statut okrajne Komunalne banke, razpravljali bodo o različnih premoženjsko-pravnih zadevah, o jamstvenih izjavah, volitvah in imenovanjih.

VREM

OD 4. DO 13. SEPTEMBRA
V splošnem nestalno s pogodbinami padavinami in obilnimi razjasnitvami na bodo trajale več kot tri dni.
V. M.

Ocenjevalec pri komisiji na letošnjem vinskem sejmu, kjer je naša država v močni mednarodni konkurenci dosegla tako lepa priznanja

Trebelno proslavlja

Kakor vsako leto, bodo tudi letos krajevni odbor ZB SZDL in ZVVI Trebelno priredili 6. septembra proslavo v počastitev 17. obletnice ustanovitve Gubčeve brigade. Letos še v

Novi predsednik ObLO Brežice

17. avgusta je bila seja občinskega ljudskega odbora v Brežicah, na kateri so med drugim sprejeli odgovore dosedanjega predsednika ObLO tov. Ivana Kolenca, ki odhaja v pokoj. Odborniki so se mu zahvalili za požrtvovalno delo na tem odgovornem mestu, ki ga je vestno opravljal pet let. Za novega predsednika ObLO so izvolili odbornika Mirka Kambiča. Občani brežiške občine mu pri njegovem delu želijo mnogo uspehov.

Sevničani za občinski praznik

14. septembra 1944 so za sevniško Kopitarno počile partizanske puške in pregnale zatiralce naših ljudi. En del podjetja je takrat tudi pogorel, delo pa se je ustavilo za dalj časa. Ta dan je po sklepu ObLO od lani dalje proglašen za občinski praznik.

Pred dnevi so se sestali predstavniki občinskih organizacij in se pogovorili o letošnji praznici tega dne. Sklenili so, da bodo pričeli praznovanje že v nedeljo dopoldan z veliko gasilniško vajo, popoldan pa naj bi bila nogometna tekma. Po njej bo veselo razpoloženje v gasilniškem domu. V ponedeljek 14. septembra bo zjutraj pro-

toliko večjem obsegu, ker bodo ob enem proslavili tudi 40. obletnico KPJ in SKOJ. Proslava bo na kraju ustanovitve Gubčeve brigade, v gozdni pod Trebelnim. Tu so se zbrali 6. septembra 1942 borci Dolenjskega odreda, Gorjanskega in Belokranjskega bataliona ter zahodnega Krškega odreda in se združili v enoto; v Gubčovo brigado. Brigada se je borila proti okupatorju in domačim izdajalcem pretežno na Dolenjskem in Notranjskem ter si priskrbelo naziv udarne.

Spriče hrabrosti in ugleda te brigade smo prebivalci tukajšnjega območja ponosni, da se je prav v našem kraju ustanovila tako hrabra in skoraj nepremagljiva partizanska enota. Vsaka hiša, steza, dolina in grič je bila znana borcem Gubčeve brigade na območju Tre-

belnega. Tu je bilo njihovo zatočišče. Borci so tedaj Trebelno imenovali Mala Rusija.

Zato vabi Trebelno vse preživle borce NOV, da se prslave udeležijo in obiščejo naš kraj, saj je vidno spremenil podobo. Iz ruševin je zrastle Zadrzne hiše, obnovele se skoraj vsa požgana gospodarska poslopja in zasvetila je elektrika v 17 vaseh. Pridite in obiščite nas, da obudimo stare partizanske spomine!

Priljubljeni odbor Trebelno

Na tečaju za matematiko in fiziko za učitelje osemletk v Novem mestu so se tečajniki lahko sami s poskusi prepričali o veljavnosti nekaterih fizikalnih zakonov. Gotovo tečaj ni bil le koristen, ampak tudi zanimiv. Članek o tem tečaju preberite na strani 5.

Izigrano samoupravljanje

Kam pripelja samovoljno gospodarjenje, zlorabljanje uradnih položajev in okoriščenje, če je v podjetju delavsko samoupravljanje le na papirju, namesto njega pa vlada nezakonitost in samovolja posameznikov

Pred kratkim se je pred okroglim sodiščem v Novem mestu zagovarjala skupnica ljudi zaradi kaznivga dejanja ponareditve in uničenja uradne listine in zlorabe uradnega položaja oziroma uradnih pravic. Čeprav obtoženci s svojimi dejanji družbi niso povzročili kakšne posebne škode in bi zaradi njihove dobre preteklosti ter odkritosti priznanj na glavni obravnavi niti ne poročali o njihovih prestopkih, bomo to le storili, vendar iz drugih namenov. Gre za primer izigranega delavskega samoupravljanja in nevarne samovolje, ki v svojem bistvu ni osamljen. Tudi v našem okraju imamo nekaj podjetij, v katerih glas pošteno, nstvarjalne kritike posamezniki dušijo (in udušijo), kjer so načela delavskega samoupravljanja posebej izražena v direktorju ali v ozkem krogu vase zaprtih, največkrat zelo sebičnih »voditeljev« takega podjetja. Gre torej za primer, ob katerem se velja zamisliti.

Pred sodiščem so dajali odgovor uslužbenci in delavci Industrije čevljev »Bore« iz Dolenjske Toplice: Anton Henigman, direktor podjetja, njegova sestra Pepca Pršina, nekdanja knjigovodkinja v »Boru«, Janez Turk, pririzovalac, usnja, in Roman Sušteršič, skladiščnik v podjetju. Prvi trije so se v jeseni 1953 zvedeli, da bodo odtegovali evidenci knjigovodstva v podjetju različne zneske denarja, ki so ga sprejemali pri drobni prodajah usnja in čevljev, kar sta opravljala Anton Henigman in Sušteršič. O tako pridobljenem denarju je Pepca Pršina vodila posebno evidenco, iz tako ustvarjenega črnega fonda pa so plačevali različne izdatke, glede katerih so prav tako posebej domeni. Od leta 1955 dalje je vedel za to tudi Sušteršič Roman. Od jeseni 1953 do junija 1956 je Pršinova neopravičeno izplačevala svojem bratu zneske od 4 do 5000 dinarjev, tako da je dobil skupno okoli 106.000 dinarjev, hliniku Martinu Veselu pa od 1. 12. 1955 dalje na mesec od 2.000 do 3.000 din. Iz tega fonda je izplačala 18. 7. 1956 znesek 68.115 din za opeko, ki so jo porabili pri dograditvi delavnice. Razen tega je Janez Turk kot takratni predsednik delavskega sveta dopuščal tako poslovanje in ga od časa do časa z Romanom Sušteršičem celo »pregledala«, da se je prepričal, kako se uporabljajo sredstva, odtegnjena redni evidenci. V letu 1956 je več mesecev hranil doma 300.000 din, ki so jih sporazumno odtegnili redni evidenci v podjetju, kar pa je pozneje vrnil knjigovodkinji Pepci in so ta denar tudi vložili v Narodno banko.

Kot uradne osebe torej niso vpisali v uradne knjige pomembnih gospodarskih podatkov, pri tem pa so razen tega, da bi pridobili sebi ali drugim korist, izrabili svoj uradni položaj. Za Turka velja pripomniti, da pri svojem delu tudi ni opravil svoje uradne dolžnosti kot predsednik delavskega sveta, saj je vedel za protizakonito poslovanje, a ga je celo podpiral in prikrival. Obtoženci so očitano jim krivdo v celoti priznali; obsojeni so bili: Anton Henigman na 3 mesece in 15 dni zapora, Pepca Pršina na 3 mesece in 15 dni zapora, Roman Sušteršič na 2 meseca in 3 dni zapora in Janez Turk na en mesec zapora, vsem pa

se izrečena kazen odloži za dobo enega leta (sodba še ni pravomočna).

To, kar nas v zadevi bolj zanima kot potek procesa, pa so sledeča dejstva: v Industriji čevljev »Bore« (prejšnji Čevljarski zadrugi) v Dol. Toplicah se je leta in leta sušljalo med delavstvom, da poslovane obtožencem ni čisto v redu. Absolutističen odnos direktorja do zaposlenih je dušil pogum, da bi ljudje s kritiko prišli odkrito na dan. Ponovila se je stara, nič kaj čedna pesem: v skrbi za ljubi kruhek in v strahu za službo je marksidsko molčal, namesto da bi pošteno dvignil glavo in odkritko povedal, kaj je prav in kaj ne. Delavsko samoupravljanje je bilo v »Boru« na šibkih nogah — in prav to je tudi omogočalo ribarjenje v kalnem. Povezava »vršička« (direktor - knjigovodkinja - predsednik UO in predsednik DS) je rodila samovoljo in nezakonito poslovanje. Končno se je hotel že kar vsak uveljaviti svoje stališče; začeli so se pripraviti, knjigovodkinja pa se odpovedala službo (tako kot tudi sporazumno uničili celotno dokumentacijo v zvezi s črnim fondom).

Vsi pa pri »Boru« je niso molčali. Stanje v podjetju in škodljive namere obtožencev je prišel kritizirati čevljar Rajko Henigman, tako med člani upravnega odbora kot med kolektivom. Ravnal je tako, kot mu je velevala vest; bil je član upravnega odbora in je upravičeno povedal, da mu tako poslovanje ni všeč. Da bi ga onemogočili, so začeli obtoženci gonjo proti njemu; mimo Zakona o delavskem samoupravljanju so ga razrešili funkcije člana upravnega odbora in ga končno nezakonito odpustili iz službe! Pri tem niso uporabili niti običajnega disciplinskega postopka, pač pa so odpoved temeljili iz izgovorom, da je rušil delovno disciplino v

podjetju. »Vršiček« pa se je hotel še bolj zavarovati; v skrbi za svojo čast so Rajko Henigmana tožili pred okrajnim sodiščem v Novem mestu zaradi obrekovanja. Na razpravi pred okrajnim sodiščem so se Rajko Henigman in obtoženci poravnali, preklicati je moral svoje trditve in plačati tožbene stroške. Na glavni obravnavi pred okroglim sodiščem pa se je vendarle — čeprav malo kasneje — ugotovilo, da so obtoženci zares krivi kaznivih dejanj, s katerimi jih je Rajko Henigman svoječasnno »obremenjeval« in v imenu poštenosti zahteval, da se stanje v kolektivu popravi.

Prav gotovo v Industriji čevljev »Bore« do opisanih nepravilnosti ne bi prišlo, če bi ves kolektiv odločno pomagal graditi trdne, poštene medsebojne odnose in če bi si vztrajno prizadeval, da bi delavsko samoupravljanje postalo stvarnost, ne pa le lepa beseda in dober načrt. Res je, da je samovolja direktorja to v veliki meri onemogočala, a če si je upal dvigniti glas proti krivicam en sam človek, pa so ga drugi člani kolektiva pustili pri tem poštenem delu na cedilu — mar potemtakem krivda za ugotovljeno stanje ne meče sence na celoten kolektiv »Bora«? Več poguma, več delavske močnatosti in odločnosti, pa bi samovolji kaj hitro izpodrežali korenine. So poia in močnatosti, da take stvari temeljito uredimo (kaj pa vloga sindikata, političnih organizacij, občinskega zbora proizvajalcev — da jih omenimo le nekaj!) — toda včasih manjka prave volje in poguma.

Primer nepravilnosti v »Boru« nas je ponovno opomnil, da uveljavljanje delavskega — kot tudi sicer celotnega družbenega — samoupravljanja nikakor ni stvar posameznikov, temveč celotnih kolektivov, vse naše družbe!

Ont dan so sejali mošje, člani zadrúznega sveta neke naše zadruge. Najprej so, kot se spodobi, začeli razčiščevati »stare stvari«.

— V Kurji vasi Italjanka ne bo nihče sejal. Objubil sem jim mašino za mlaiti, pa ni prišla. Pšenica gnije. Vi pa ste mlaitili vse povsod, samo tu ne, kjer je največ zadrúznikov. Ne, Italjanka ne bomo več sejali!

Precej časa je trajalo to prekanje. Razpačili so po upravniku, predsedniku zadrúznega sveta, strojniku »ki baše v mašino vse kot osel, dokler se ta ne pokvarje«.

Končno se je nekdo spomnil: — Ne tovariši, ni kriva Italjanka in kaj vem kdo še. Mi smo krivi, ker nismo določili vrstni red, kdaj in kje bomo mlaitili. O vsem smo govorili na naših sejah, samo o čemer bi morali, ne.

Presedali so na uspeh Italjankje: — Jaz sem pridelal 4.000 kg na ha.

— Jaz 3.

— Tri pa pol.

— Pet.

— Jaz pa pol.

— In jaz šest.

— Jo bomo še sejali?

— Se.

— Jaz ne, ker je nisem pridelal kaj prida.

— Ja ti, si dal drugo dobo gnoja detelji namesto pšenici. Pšenica ti je pogoleda, detelja pa zgnila. Prav ti je, ko ne upoštevaš navodil.

Vstal je možak, kmet, začel mlaititi z rokami po zraku, kot da lovi muhe in povedal: — Tovariši, jaz mislim, da nam je jasno. Stara pšenica je

imeli do sedaj samo eno mlaitilnico, pa smo še to prodali.

Upravnik zadrúge: — Mlaitilnico smo prodali zato, ker nismo imeli garaje za njo. Nekaj časa smo jo imeli kar pred kmetijsko zadrúgo, pa so ji otroci ali morda kdo drug pobrali skoro vse vijake in nekaj delov. Prisiljeni smo bili, da jo prodamo, in to v izgubo.

Odlučili so se, da bodo kupili dve mlaitilnici in sejalnici, saj je oni, ki je edini sejal s sejalnico, imel zelo lep, če ne najlepši pridelek pšenice. Ti stroji bodo za začetek spravljani pri članih zadrúznih svetov, ki bodo pazili, da ne bo spet kdo pobral z njih delov in vijakov. Sklenili so tudi, da bodo kupili traktor.

Čeprav je živinoreja že dolgo dolgo let njihova glavna panoga, jih je bilo le malo teolo pripraviti za pitanje živine.

— Nimamo krme.

— Če je nimaš ti, jo imam jaz.

— To je novo. (Strah jih je še.) Ne vem, če bomo uspeli.

— Lani ste prav tako govorili o pšenici in koruzi, letos ju pa hvalite, je povedal kmetijski tehnik. Stare, težke delovne živine, s katero ste vi barantanci barantali, bo vedno manj. Njive bodo obdelovali stroji. Povem vam, da boste vi najboljši rejci mlade živine, kot ste bili do sedaj najboljši rejci stare, pa čeprav se še malo oteplate.

— Tako je. Pitali bomo.

In v srednjo kmetijsko šolo bodo poslali dva. Za enega so

ter do sedaj sploh še nista uvedla meril za delo po učinku. Ker pa so se kljub temu izrazito dvignili zaslužki — slednje velja zlasti za »Kovinarja« — je zbor proizvajalcev sklenil, da se pošlje v obe podjetji finančno revizijo.

Ob zaključku seje je predsednik zbora proizvajalcev inženir Branko Peternej opozoril člane zbora in predstavnike kolektivov na sprejete sklepe ter nakazal smernice za delo v ostalih štirih mesecih letošnjega leta. Ugodno doseženi rezultati iz prvega polletja namreč nakazujejo, da bo možno letošnje planske naloge ne samo doseči, ampak tudi preseči.

Kolektivom je bilo naročeno, da morajo tobiti, ki še niso množično obravnavali polletnih periodičnih obračunov, to obvezno izvršiti do 5. septembra. Vsakemu članu kolektiva morajo namreč biti znane sprejete lastne planske naloge ter njih izpolnjevanje, prav tako pa mu mora biti znana tudi gospodarnost poslovanja podjetja z vsemi dobrimi in slabimi lastnostmi.

SEJALI SO

Kdo bi si bil mislil, da bo »grenka roža« — naš dojenjski hmelj še v svojem drugem letu dal tolikim pridelnim rokam zaslužka, skupnosti pa dragocene devize

Imeli do sedaj samo eno mlaitilnico, pa smo še to prodali.

Upravnik zadrúge: — Mlaitilnico smo prodali zato, ker nismo imeli garaje za njo. Nekaj časa smo jo imeli kar pred kmetijsko zadrúgo, pa so ji otroci ali morda kdo drug pobrali skoro vse vijake in nekaj delov. Prisiljeni smo bili, da jo prodamo, in to v izgubo.

Odlučili so se, da bodo kupili dve mlaitilnici in sejalnici, saj je oni, ki je edini sejal s sejalnico, imel zelo lep, če ne najlepši pridelek pšenice. Ti stroji bodo za začetek spravljani pri članih zadrúznih svetov, ki bodo pazili, da ne bo spet kdo pobral z njih delov in vijakov. Sklenili so tudi, da bodo kupili traktor.

Čeprav je živinoreja že dolgo dolgo let njihova glavna panoga, jih je bilo le malo teolo pripraviti za pitanje živine.

— Nimamo krme.

— Če je nimaš ti, jo imam jaz.

— To je novo. (Strah jih je še.) Ne vem, če bomo uspeli.

— Lani ste prav tako govorili o pšenici in koruzi, letos ju pa hvalite, je povedal kmetijski tehnik. Stare, težke delovne živine, s katero ste vi barantanci barantali, bo vedno manj. Njive bodo obdelovali stroji. Povem vam, da boste vi najboljši rejci mlade živine, kot ste bili do sedaj najboljši rejci stare, pa čeprav se še malo oteplate.

— Tako je. Pitali bomo.

In v srednjo kmetijsko šolo bodo poslali dva. Za enega so

SEJALI SO

Ont dan so sejali mošje, člani zadrúznega sveta neke naše zadruge. Najprej so, kot se spodobi, začeli razčiščevati »stare stvari«.

— V Kurji vasi Italjanka ne bo nihče sejal. Objubil sem jim mašino za mlaiti, pa ni prišla. Pšenica gnije. Vi pa ste mlaitili vse povsod, samo tu ne, kjer je največ zadrúznikov. Ne, Italjanka ne bomo več sejali!

Precej časa je trajalo to prekanje. Razpačili so po upravniku, predsedniku zadrúznega sveta, strojniku »ki baše v mašino vse kot osel, dokler se ta ne pokvarje«.

Končno se je nekdo spomnil: — Ne tovariši, ni kriva Italjanka in kaj vem kdo še. Mi smo krivi, ker nismo določili vrstni red, kdaj in kje bomo mlaitili. O vsem smo govorili na naših sejah, samo o čemer bi morali, ne.

Presedali so na uspeh Italjankje: — Jaz sem pridelal 4.000 kg na ha.

— Jaz 3.

— Tri pa pol.

— Pet.

— Jaz pa pol.

— In jaz šest.

— Jo bomo še sejali?

— Se.

— Jaz ne, ker je nisem pridelal kaj prida.

— Ja ti, si dal drugo dobo gnoja detelji namesto pšenici. Pšenica ti je pogoleda, detelja pa zgnila. Prav ti je, ko ne upoštevaš navodil.

Vstal je možak, kmet, začel mlaititi z rokami po zraku, kot da lovi muhe in povedal: — Tovariši, jaz mislim, da nam je jasno. Stara pšenica je

imeli do sedaj samo eno mlaitilnico, pa smo še to prodali.

Upravnik zadrúge: — Mlaitilnico smo prodali zato, ker nismo imeli garaje za njo. Nekaj časa smo jo imeli kar pred kmetijsko zadrúgo, pa so ji otroci ali morda kdo drug pobrali skoro vse vijake in nekaj delov. Prisiljeni smo bili, da jo prodamo, in to v izgubo.

Odlučili so se, da bodo kupili dve mlaitilnici in sejalnici, saj je oni, ki je edini sejal s sejalnico, imel zelo lep, če ne najlepši pridelek pšenice. Ti stroji bodo za začetek spravljani pri članih zadrúznih svetov, ki bodo pazili, da ne bo spet kdo pobral z njih delov in vijakov. Sklenili so tudi, da bodo kupili traktor.

Čeprav je živinoreja že dolgo dolgo let njihova glavna panoga, jih je bilo le malo teolo pripraviti za pitanje živine.

— Nimamo krme.

— Če je nimaš ti, jo imam jaz.

— To je novo. (Strah jih je še.) Ne vem, če bomo uspeli.

— Lani ste prav tako govorili o pšenici in koruzi, letos ju pa hvalite, je povedal kmetijski tehnik. Stare, težke delovne živine, s katero ste vi barantanci barantali, bo vedno manj. Njive bodo obdelovali stroji. Povem vam, da boste vi najboljši rejci mlade živine, kot ste bili do sedaj najboljši rejci stare, pa čeprav se še malo oteplate.

— Tako je. Pitali bomo.

In v srednjo kmetijsko šolo bodo poslali dva. Za enega so

SEJALI SO

Ont dan so sejali mošje, člani zadrúznega sveta neke naše zadruge. Najprej so, kot se spodobi, začeli razčiščevati »stare stvari«.

— V Kurji vasi Italjanka ne bo nihče sejal. Objubil sem jim mašino za mlaiti, pa ni prišla. Pšenica gnije. Vi pa ste mlaitili vse povsod, samo tu ne, kjer je največ zadrúznikov. Ne, Italjanka ne bomo več sejali!

Precej časa je trajalo to prekanje. Razpačili so po upravniku, predsedniku zadrúznega sveta, strojniku »ki baše v mašino vse kot osel, dokler se ta ne pokvarje«.

Končno se je nekdo spomnil: — Ne tovariši, ni kriva Italjanka in kaj vem kdo še. Mi smo krivi, ker nismo določili vrstni red, kdaj in kje bomo mlaitili. O vsem smo govorili na naših sejah, samo o čemer bi morali, ne.

Presedali so na uspeh Italjankje: — Jaz sem pridelal 4.000 kg na ha.

— Jaz 3.

— Tri pa pol.

— Pet.

— Jaz pa pol.

— In jaz šest.

— Jo bomo še sejali?

— Se.

— Jaz ne, ker je nisem pridelal kaj prida.

— Ja ti, si dal drugo dobo gnoja detelji namesto pšenici. Pšenica ti je pogoleda, detelja pa zgnila. Prav ti je, ko ne upoštevaš navodil.

Vstal je možak, kmet, začel mlaititi z rokami po zraku, kot da lovi muhe in povedal: — Tovariši, jaz mislim, da nam je jasno. Stara pšenica je

imeli do sedaj samo eno mlaitilnico, pa smo še to prodali.

Upravnik zadrúge: — Mlaitilnico smo prodali zato, ker nismo imeli garaje za njo. Nekaj časa smo jo imeli kar pred kmetijsko zadrúgo, pa so ji otroci ali morda kdo drug pobrali skoro vse vijake in nekaj delov. Prisiljeni smo bili, da jo prodamo, in to v izgubo.

Odlučili so se, da bodo kupili dve mlaitilnici in sejalnici, saj je oni, ki je edini sejal s sejalnico, imel zelo lep, če ne najlepši pridelek pšenice. Ti stroji bodo za začetek spravljani pri članih zadrúznih svetov, ki bodo pazili, da ne bo spet kdo pobral z njih delov in vijakov. Sklenili so tudi, da bodo kupili traktor.

Čeprav je živinoreja že dolgo dolgo let njihova glavna panoga, jih je bilo le malo teolo pripraviti za pitanje živine.

— Nimamo krme.

— Če je nimaš ti, jo imam jaz.

— To je novo. (Strah jih je še.) Ne vem, če bomo uspeli.

— Lani ste prav tako govorili o pšenici in koruzi, letos ju pa hvalite, je povedal kmetijski tehnik. Stare, težke delovne živine, s katero ste vi barantanci barantali, bo vedno manj. Njive bodo obdelovali stroji. Povem vam, da boste vi najboljši rejci mlade živine, kot ste bili do sedaj najboljši rejci stare, pa čeprav se še malo oteplate.

— Tako je. Pitali bomo.

In v srednjo kmetijsko šolo bodo poslali dva. Za enega so

SEJALI SO

Ont dan so sejali mošje, člani zadrúznega sveta neke naše zadruge. Najprej so, kot se spodobi, začeli razčiščevati »stare stvari«.

— V Kurji vasi Italjanka ne bo nihče sejal. Objubil sem jim mašino za mlaiti, pa ni prišla. Pšenica gnije. Vi pa ste mlaitili vse povsod, samo tu ne, kjer je največ zadrúznikov. Ne, Italjanka ne bomo več sejali!

Precej časa je trajalo to prekanje. Razpačili so po upravniku, predsedniku zadrúznega sveta, strojniku »ki baše v mašino vse kot osel, dokler se ta ne pokvarje«.

Končno se je nekdo spomnil: — Ne tovariši, ni kriva Italjanka in kaj vem kdo še. Mi smo krivi, ker nismo določili vrstni red, kdaj in kje bomo mlaitili. O vsem smo govorili na naših sejah, samo o čemer bi morali, ne.

Presedali so na uspeh Italjankje: — Jaz sem pridelal 4.000 kg na ha.

— Jaz 3.

— Tri pa pol.

— Pet.

— Jaz pa pol.

— In jaz šest.

— Jo bomo še sejali?

— Se.

— Jaz ne, ker je nisem pridelal kaj prida.

— Ja ti, si dal drugo dobo gnoja detelji namesto pšenici. Pšenica ti je pogoleda, detelja pa zgnila. Prav ti je, ko ne upoštevaš navodil.

Vstal je možak, kmet, začel mlaititi z rokami po zraku, kot da lovi muhe in povedal: — Tovariši, jaz mislim, da nam je jasno. Stara pšenica je

imeli do sedaj samo eno mlaitilnico, pa smo še to prodali.

Upravnik zadrúge: — Mlaitilnico smo prodali zato, ker nismo imeli garaje za njo. Nekaj časa smo jo imeli kar pred kmetijsko zadrúgo, pa so ji otroci ali morda kdo drug pobrali skoro vse vijake in nekaj delov. Prisiljeni smo bili, da jo prodamo, in to v izgubo.

Odlučili so se, da bodo kupili dve mlaitilnici in sejalnici, saj je oni, ki je edini sejal s sejalnico, imel zelo lep, če ne najlepši pridelek pšenice. Ti stroji bodo za začetek spravljani pri članih zadrúznih svetov, ki bodo pazili, da ne bo spet kdo pobral z njih delov in vijakov. Sklenili so tudi, da bodo kupili traktor.

Čeprav je živinoreja že dolgo dolgo let njihova glavna panoga, jih je bilo le malo teolo pripraviti za pitanje živine.

— Nimamo krme.

— Če je nimaš ti, jo imam jaz.

— To je novo. (Strah jih je še.) Ne vem, če bomo uspeli.

— Lani ste prav tako govorili o pšenici in koruzi, letos ju pa hvalite, je povedal kmetijski tehnik. Stare, težke delovne živine, s katero ste vi barantanci barantali, bo vedno manj. Njive bodo obdelovali stroji. Povem vam, da boste vi najboljši rejci mlade živine, kot ste bili do sedaj najboljši rejci stare, pa čeprav se še malo oteplate.

— Tako je. Pitali bomo.

In v srednjo kmetijsko šolo bodo poslali dva. Za enega so

SEJALI SO

Ont dan so sejali mošje, člani zadrúznega sveta neke naše zadruge. Najprej so, kot se spodobi, začeli razčiščevati »stare stvari«.

— V Kurji vasi Italjanka ne bo nihče sejal. Objubil sem jim mašino za mlaiti, pa ni prišla. Pšenica gnije. Vi pa ste mlaitili vse povsod, samo tu ne, kjer je največ zadrúznikov. Ne, Italjanka ne bomo več sejali!

Precej časa je trajalo to prekanje. Razpačili so po upravniku, predsedniku zadrúznega sveta, strojniku »ki baše v mašino vse kot osel, dokler se ta ne pokvarje«.

Končno se je nekdo spomnil: — Ne tovariši, ni kriva Italjanka in kaj vem kdo še. Mi smo krivi, ker nismo določili vrstni red, kdaj in kje bomo mlaitili. O vsem smo govorili na naših sejah, samo o čemer bi morali, ne.

Presedali so na uspeh Italjankje: — Jaz sem pridelal 4.000 kg na ha.

— Jaz 3.

— Tri pa pol.

— Pet.

— Jaz pa pol.

— In jaz šest.

— Jo bomo še sejali?

— Se.

— Jaz ne, ker je nisem pridelal kaj prida.

— Ja ti, si dal drugo dobo gnoja detelji namesto pšenici. Pšenica ti je pogoleda, detelja pa zgnila. Prav ti je, ko ne upoštevaš navodil.

Vstal je možak, kmet, začel mlaititi z rokami po zraku, kot da lovi muhe in povedal: — Tovariši, jaz mislim, da nam je jasno. Stara pšenica je

imeli do sedaj samo eno mlaitilnico, pa smo še to prodali.

Upravnik zadrúge: — Mlaitilnico smo prodali zato, ker nismo imeli garaje za njo. Nekaj časa smo jo imeli kar pred kmetijsko zadrúgo, pa so ji otroci ali morda kdo drug pobrali skoro vse vijake in nekaj delov. Prisiljeni smo bili, da jo prodamo, in to v izgubo.

Odlučili so se, da bodo kupili dve mlaitilnici in sejalnici, saj je oni, ki je edini sejal s sejalnico, imel zelo lep, če ne najlepši pridelek pšenice. Ti stroji bodo za začetek spravljani pri članih zadrúznih svetov, ki bodo pazili, da ne bo spet kdo pobral z njih delov in vijakov. Sklenili so tudi, da bodo kupili traktor.

Čeprav je živinoreja že dolgo dolgo let njihova glavna panoga, jih je bilo le malo teolo pripraviti za pitanje živine.

— Nimamo krme.

— Če je nimaš ti, jo imam jaz.

— To je novo. (Strah jih je še.) Ne vem, če bomo uspeli.

— Lani ste prav tako govorili o pšenici in koruzi, letos ju pa hvalite, je povedal kmetijski tehnik. Stare, težke delovne živine, s katero ste vi barantanci barantali, bo vedno manj. Njive bodo obdelovali stroji. Povem vam, da boste vi najboljši rejci mlade živine, kot ste bili do sedaj najboljši rejci stare, pa čeprav se še malo oteplate.

— Tako je. Pitali bomo.

In v srednjo kmetijsko šolo bodo poslali dva. Za enega so

SEJALI SO

Ont dan so sejali mošje, člani zadrúznega sveta neke naše zadruge. Najprej so, kot se spodobi, začeli razčiščevati »stare stvari«.

— V Kurji vasi Italjanka ne bo nihče sejal. Objubil sem jim mašino za mlaiti, pa ni prišla. Pšenica gnije. Vi pa ste mlaitili vse povsod, samo tu ne, kjer je največ zadrúznikov. Ne, Italjanka ne bomo več sejali!

Precej časa je trajalo to prekanje. Razpačili so po upravniku, predsedniku zadrúznega sveta, strojniku »ki baše v mašino vse kot osel, dokler se ta ne pokvarje«.

Končno se je nekdo spomnil: — Ne tovariši, ni kriva Italjanka in kaj vem kdo še. Mi smo krivi, ker nismo določili vrstni red, kdaj in kje bomo mlaitili. O vsem smo govorili na naših sejah, samo o čemer bi morali, ne.

Presedali so na uspeh Italjankje: — Jaz sem pridelal 4.000 kg na ha.

— Jaz 3.

— Tri pa pol.

— Pet.

— Jaz pa pol.

— In jaz šest.

— Jo bomo še sejali?

— Se.

— Jaz ne, ker je nisem pridelal kaj prida.

— Ja ti, si dal drugo dobo gnoja detelji namesto pšenici. Pšenica ti je pogoleda, detelja pa zgnila. Prav ti je, ko ne upoštevaš navodil.

Vstal je možak, kmet, začel mlaititi z rokami po zraku, kot da lovi muhe in povedal: — Tovariši, jaz mislim, da nam je jasno. Stara pšenica je

imeli do sedaj samo eno mlaitilnico, pa smo še to prodali.

Upravnik zadrúge: — Mlaitilnico smo prodali zato, ker nismo imeli garaje za njo. Nekaj časa smo jo imeli kar pred kmetijsko zadrúgo, pa so ji otroci ali morda kdo drug pobrali skoro vse vijake in nekaj delov. Prisiljeni smo bili, da jo prodamo, in to v izgubo.

Odlučili so se, da bodo kupili dve mlaitilnici in sejalnici, saj je oni, ki je edini sejal s sejalnico, imel zelo lep, če ne najlepši pridelek pšenice. Ti stroji bodo za začetek spravljani pri članih zadrúznih svetov, ki bodo pazili, da ne bo spet kdo pobral z njih delov in vijakov. Sklenili so tudi, da bodo kupili traktor.

Čeprav je živinoreja že dolgo dolgo let njihova glavna panoga, jih je bilo le malo teolo pripraviti za pitanje živine.

— Nimamo krme.

— Če je nimaš ti, jo imam jaz.

— To je novo. (Strah jih je še.) Ne vem, če bomo uspeli.

— Lani ste prav tako govorili o pšenici in koruzi, letos ju pa hvalite, je povedal kmetijski tehnik. Stare, težke delovne živine, s katero ste vi barantanci barantali, bo vedno manj. Njive bodo obdelovali stroji. Povem vam, da boste vi najboljši rejci mlade živine, kot ste bili do sedaj najboljši rejci stare, pa čeprav se še malo oteplate.

— Tako je. Pitali bomo.

In v srednjo kmetijsko šolo bodo poslali dva. Za enega so

SEJALI SO

Ont dan so sejali mošje, člani zadrúznega sveta neke naše zadruge. Najprej so, kot se spodobi, začeli razčiščevati »stare stvari«.

— V Kurji vasi Italjanka ne bo nihče sejal. Objubil sem jim mašino za mlaiti, pa ni prišla. Pšenica gnije. Vi pa ste mlaitili vse povsod, samo tu ne, kjer je največ zadrúznikov. Ne, Italjanka ne bomo več sejali!

Precej časa je trajalo to prekanje. Razpačili so po upravniku, predsedniku zadrúznega sveta, strojniku »ki baše v mašino vse kot osel, dokler se ta ne pokvarje«.

Končno se je nekdo spomnil: — Ne tovariši, ni kriva Italjanka in kaj vem kdo še. Mi smo krivi, ker nismo določili vrstni red, kdaj in kje bomo mlaitili. O vsem smo govorili na naših sejah, samo o čemer bi morali, ne.

Presedali so na uspeh Italjankje: — Jaz sem pridelal 4.000 kg na ha.

— Jaz 3.

— Tri pa pol.

— Pet.

— Jaz pa pol.

— In jaz šest.

— Jo bomo še sejali?

— Se.

— Jaz ne, ker je nisem pridelal kaj prida.

— Ja ti, si dal drugo dobo gnoja detelji namesto pšenici. Pšenica ti je pogoleda, detelja pa zgnila. Prav ti je, ko ne upoštevaš navodil.

Vstal je možak, kmet, začel mlaititi z rokami po zraku, kot da lovi muhe in povedal: — Tovariši, jaz mislim, da nam je jasno. Stara pšenica je

imeli do sedaj samo eno mlaitilnico, pa smo še to prodali.

Upravnik zadrúge: — Mlaitilnico smo prodali zato, ker nismo imeli garaje za njo. Nekaj časa smo jo imeli kar pred kmetijsko zadrúgo, pa so ji otroci ali morda kdo drug pobrali skoro vse vijake in nekaj delov. Prisiljeni smo bili, da jo prodamo, in to v izgubo.

Odlučili so se, da bodo kupili dve mlaitilnici in sejalnici, saj je oni, ki je edini sejal s sejalnico, imel zelo lep, če ne najlepši pridelek pšenice. Ti stroji bodo za začetek spravljani pri članih zadrúznih svetov, ki bodo pazili, da ne bo spet kdo pobral z njih delov in vijakov. Sklenili so tudi, da bodo kupili traktor.

Čeprav je živinoreja že dolgo dolgo let njihova glavna panoga, jih je bilo le malo teolo pripraviti za pitanje živine.

— Nimamo krme.

— Če je nimaš ti, jo imam jaz.

— To je novo. (Strah jih je še.) Ne vem, če bomo uspeli.

— Lani ste prav tako govorili o pšenici in koruzi, letos ju pa hvalite, je povedal kmetijski tehnik. Stare, težke delovne živine, s katero ste vi barantanci barantali, bo vedno manj. Njive bodo obdelovali stroji. Povem vam, da boste vi najboljši rejci mlade živine, kot ste bili do sedaj najboljši rejci stare, pa čeprav se še malo oteplate.

— Tako je. Pitali bomo.

In v srednjo kmetijsko šolo bodo poslali dva. Za enega so

SEJALI SO

Ont dan so sejali mošje, člani zadrúznega sveta neke naše zadruge. Najprej so, kot se spodobi, začeli razčiščevati »stare stvari«.

— V Kurji vasi Italjanka ne bo nihče sejal. Objubil sem jim mašino za mlaiti, pa ni prišla. Pšenica gnije. Vi pa ste mlaitili vse povsod, samo tu ne, kjer je največ zadrúznikov. Ne, Italjanka ne bomo več sejali!

Precej časa je trajalo to prekanje. Razpačili so po upravniku, predsedniku zadrúznega sveta, strojniku »ki baše v mašino vse kot osel, dokler se ta ne pokvarje«.

Končno se je nekdo spomnil: — Ne tovariši, ni kriva Italjanka in kaj vem kdo še. Mi smo krivi, ker nismo določili vrstni red, kdaj in kje bomo mlaitili. O vsem smo govorili na naših sejah, samo o čemer bi morali, ne.

Presedali so na uspeh Italjankje: — Jaz sem pridelal 4.000 kg na ha.

— Jaz 3.

— Tri pa pol.

— Pet.

— Jaz pa pol.

— In jaz šest.

— Jo bomo še sejali?

— Se.

— Jaz ne, ker je nisem pridelal kaj prida.

— Ja ti, si dal drugo dobo gnoja detelji namesto pšenici. Pšenica ti je pogoleda, detelja pa zgnila. Prav ti je, ko ne upoštevaš navodil.

Vstal je možak, kmet, začel mlaititi z rokami po zraku, kot da lovi muhe in povedal: — Tovariši, jaz mislim, da nam je jasno. Stara pšenica je

imeli do sedaj samo eno mlaitilnico, pa smo še to prodali.

Upravnik zadrúge: — Mlaitilnico smo prodali zato, ker nismo imeli garaje za njo. Nekaj časa smo jo imeli kar pred kmetijsko zadrúgo, pa so ji otroci ali morda kdo drug pobrali skoro vse vijake in nekaj delov. Prisiljeni smo bili, da jo prodamo, in to v izgubo.

Odlučili so se, da bodo kupili dve mlaitilnici in sejalnici, saj je oni, ki je edini sejal s sejalnico, imel zelo lep, če ne najlepši pridelek pšenice. Ti stroji bodo za začetek spravljani pri članih zadrúznih svetov, ki bodo pazili, da ne bo spet kdo pobral z njih delov in vijakov. Sklenili so tudi, da bodo kupili traktor.

Čeprav je živinoreja že dolgo dolgo let njihova glavna panoga, jih je bilo le malo teolo pripraviti za pitanje živine.

— Nimamo krme.

— Če je nimaš ti, jo imam jaz.

— To je novo. (Strah jih je še.) Ne vem, če bomo uspeli.

— Lani ste prav tako govorili o pšenici in koruzi, letos ju pa hvalite, je povedal kmetijski tehnik. Stare, težke delovne živine, s katero ste vi barantanci barantali, bo vedno manj. Njive bodo obdelovali stroji. Povem vam, da boste vi najboljši rejci mlade živine, kot ste bili do sedaj najboljši rejci stare, pa čeprav se še malo oteplate.

— Tako je. Pitali bomo.

In v srednjo kmetijsko šolo bodo poslali dva. Za enega so

SEJALI SO

Ont dan so sejali mošje, člani zadrúznega sveta neke naše zadruge. Najprej so, kot se spodobi, začeli razčiščevati »stare stvari«.

— V Kurji vasi Italjanka ne bo nihče sejal. Objubil sem jim mašino za mlaiti, pa ni prišla. Pšenica gnije. Vi pa ste mlaitili vse povsod, samo tu ne, kjer je največ zadrúznikov. Ne, Italjanka ne bomo več sejali!

Precej časa je trajalo to prekanje. Razpačili so po upravniku, predsedniku zadrúznega sveta, strojniku »ki baše v mašino vse kot osel, dokler se ta ne pokvarje«.

Končno se je nekdo spomnil: — Ne tovariši, ni kriva Italjanka in kaj vem

V. mednarodni vinski sejem Upravniki se boje strojev

(Nadaljevanje s 1. strani)
 Uživanje lahkih kislastih vin v svetu torej narašča in to na račun močnih in sladkih. Menimo, da je to popolnoma pravilno in koristno, ker stremimo tudi pri nas, da bi postalo vino del naše prehrane, to se pravi naši državljanji bi naj po trudapolnem delu uživali lahka konzumna vina, v zmernih količinah redno pri vsakem obroku hrane. To je obenem tudi najuspešnejši način rešitve vinske krize, ki je s samim izvozom ne bomo mogli preprečiti.

NAUK ZA NAŠE DOLENJSKE VINOGRADNIKE
 Kot je zgoraj omenjeno, imajo lahka, kislasta, suha vina, posebno pa še rdeča, veliko bodočnost. Tudi inozemstvo zahteva taka vina. Toda

NOTRANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Razprava o polletnih obračunih gospodarskih organizacij je bila letos zanimiva z avtoritativnih stvari in sicer:
 Prvič zaradi tega, da so v gospodarskih organizacijah ugotovili, kako so gospodarili v prvem polletju in kako naj bi gospodarili v drugi polovici leta, drugače rečeno, kaj bi veljalo izpopolniti v organizaciji dela, tehnološkem procesu proizvodnje, poslovanju itd., in

drugič ta razprava je bila zanimiva tudi z avtoritativnega, ker je bila to prva priložnost, da so lahko v gospodarskih organizacijah proučili, kako je novi sistem nagajevanja (kjer so ga uveljavili), spodbujal rast proizvodnje, gibanje storilnosti in osebnih dohodkov.
 Značilno je, da je mogoče razbrati iz obračunov gospodarskih organizacij vrsto razveseljivih ugotovitev: v večini gospodarskih organizacij je dohodek narasel, novo zaposlovanje je dokaj manjše kot v lanskem polletju, prejemki delavcev pa so precej večji. In k tej ugotovitvi takoj druga: v večini gospodarskih organizacij, tam, kjer so dosegli takšne uspehe, so jih dosegli zato, ker so nagajevanje po učniku razširili, dosegli so jih zavoljo tega, ker so se otresli stare mezdne miselnosti, dobro sestavili tarifne pravilnike, doleteli z njimi takšna merila in instrumente, ki spodbujajo storilnost, rast proizvodnje in smotno gospodarjenje. Ponekod seveda niso poželi takšnih uspehov. V nekaterih kolektivih zavoljo tega, ker so jim preprečevali boljši način nagajevanja določene objektivne okoliščine, ponekod pa zavoljo tega, ker so nekateri zaposlavljeni delo po učniku ali pa o tarifni politiki razpravljali v ozkem krogu, z njo niso seznanili ves kolektiv, skratka, prepustili stvar samohotnemu toku.

Kljub nekaterim pomanjkljivostim pa velja vendarle ugotoviti, da so ekonomski in politični uspehi, ki so jih dosegli v dobernem delu naših kolektivov, dobri obeti za še boljše poslovne uspehe v naslednjem polletju. Seveda bi bilo napak, če bi sedaj ob teh ugotovitvah zastali z delom. Način nagajevanja, uveljavljen v letošnjih tarifnih pravilnikih, velja še in še proučevati. Čeprav mogoče v tem ali onem podjetju prispejejo vse dosedanje uspehe izključno uveljavljenemu načinu

POPRAVIMO ZAMUJENO

nagajevanja, s tem ni rečeno, da so izčrpali prav vse možnosti. V nekaterih podjetjih so mogoče v tedanjih pogojih zasnovati tarifno politiko nekoliko enostransko. Odtotično se se rečimo, da bodo z njo rešili različna vprašanja, na primer, da bi boljše izkoristili izdelavni čas, bolj znižali proizvodne stroške, drugje spet, da bi zboljšali kakovost izdelkov, zmanjšali izmedke itd. Takšna ali drugačna odločitve jim je za tedanje razmere odgovarjala, toda prav analiza poslovanja v prvem polletju jih je lahko opozorila, da bi veljalo sistem nagajevanja še izpopolniti, če ne takoj, pa čez čas in za vse to ustvariti tudi potrebne pogoje. To pomeni, da kaže sistem nagajevanja v vsakem posameznem podjetju skrbno proučevati, obenem pa koristno uporabiti vse izkušnje, ki so jih pridobili v sosednjih podjetjih. Prav takšna izmenjava izkušenj bo prispevek k hitrejšemu izpopolnjevanju posameznih sistemov nagajevanja. Napak bi bilo namreč misliti, da so tarifni pravilniki, sprejeti letos, dokončna stvar in da je treba čakati leto ter jih šele potem spreminjati. Način nagajevanja je spročen in prav zavoljo te spročenosti je moč stvari tudi sprosti popravljati. Smoter pri teh popravkih pa mora biti: doseči čim večjo produktivnost, skladno s tem pa naj naraščajo tudi prejemki zaposlenih.

Seveda bi bilo napak, če bi zatisnili oči pred nekaterimi napakami. V posameznih podjetjih, teh je sicer manj, je bila razprava o polletnem obračunu gospodarskih organizacij in seveda tudi o nagajevanju v prvem polletju bolj »dopustniška«, da tako rečemo. Ponekod so na hitrico sklicali zasedanje delavskega sveta, češ, ta organ mora razpravljati o polletnem računu, ker to zahtevajo predpisi, in prav tako na hitrico so poletje obravnavali tako poslovanje kot tudi način nagajevanja. Takšna površnost, kjer so je zagrešili, pa je lahko zelo škodljiva. V drugem polletju bodo zaradi takšne površnosti še ohranili napake, ki so jim v prvi polovici leta zmanjšale poslovne uspehe, in tudi sistema nagajevanja ne bodo proučili ter spreminili, kar bi sicer veljalo spreminiti oziroma izpopolniti. Prav bi bilo, da bi takšne napake popravili, saj bodo kaj kmalu na razpolago podatki o poslovanju za tri četrtine leta.

Spet smo šli med ljudi in v zadruge, da jih povprašamo o kooperaciji, njenih prednostih, koristih in pomanjkljivostih, zadruga pa še o tem, kako so pripravljene na jesensko setev.

ZENA V KOOPERACIJI

Ivana Hren iz Dol. Križa pri Žužemberku je povedala:
 — Stiri prašiče, ki sem jih pogodbeno vzredila, sem že oddala zadrugi. Doma jih pitam še 14.
 — Dobro zaslužite s tem?
 — Dobro, a tudi dobro delam.
 — Italijanke pa nište seja? — Sem, v kooperaciji. Iz 98 kilogramov semena sem dobila 1750 kg pšenice. Večina jih je pridelala še več. Jaz sem sejala med pšenico tudi deteljo. V kooperaciji sem šla še s koruzo, krompirjem in travnikom. Pri zadruzi imam dolga 30 tisoč dinarjev. Ta denar bom dobila, če pridelam pol pridelka Italijanke. Letos bom šla zopet v kooperacijo.

6000 KG PŠENICE NA HEKTAR

— Nekateri so lani trdili, da smo neumni, ko gremo v kooperacijo, je povedal Ciril Legan iz Žužemberka. Zdaj pa vidijo, da bo držalo prav narobe. Pridelal sem 900 kg pšenice na 15 arih, kar pomeni 6000 kg na hektar. To je bil najboljši uspeh v naši zadrugi. Letos sem sklenil, da bom šel v kooperacijo s 30 ari, verjetno pa s še več, ko bodo prišli sklepati pogodbe.
 — Kako pa je s hibridi?
 — Tudi ta lepo kaže. Nad polovico je lina po dva stroka. Sejal sem jo na 12 arih in računam, da jo bom pridelal več kot prej na 40.
 — Letos bodo šli tudi tisti v kooperacijo, ki lani niso šli. Nekaj me jih je že nadlegovalo za seme. Jaz pa pravim, naj ga kupijo v zadrugi. Če smo ga mi morali plačati družje, naj ga tudi oni.

gnile, plesnive ali posušene jagode, v kad dati (na prešo) res samo zrelo, zdravo grozdje.

3. Samorodnice — otele in druge — je treba, v kolikor je le mogoče, prodati na trgu kot grozdje za jelo, ostanek pa sprati posebej za domačo potrošnjo.

4. Z moštom ravnati pravilno, po burnem vrenju redno dolivanje; cvička ne pustiti predolgo v kadeh, preočiti ga pravočasno v sode, redno dolivanje, pravočasni pretok. Pogosta kontrola vonja in okusa in, če se pokaže je najmanjša napaka, takoj preočiti v dobro pripravljeno, zdravo posodo.

5. Po končanem burnem vrenju morajo biti vse posode stalno polne.

6. Za barvanje cvička uporabite portugalko in modro frankinjo.

Vinogradnik, ki se bo ravnal po teh navodilih, bo svoj prihodek kljub preobličju vina lahko hitro in dobro prodal.

Vina s hibami pa bo težko ali sploh nemogoče prodati. Promet vin s primesjo samorodnic pa je po vinskem zakoniku itak prepovedan in jih bo šteta vinskina in tržna inspekcija kot taka že v kleti pridelovalca označili in zabranili prodaje za ljudsko potrošnjo.

Vinogradniki bodite sami sebi prijatelji in pripravite dobro kapljico, ki bo šla gladko v denar in razveselila naše potrošnike cvička.

Ce boste pravilno ravnali, se vam ni treba bati vinske krize, ki je že tu, ker je vaš pridelek, posebno cviček, zaželen in priljubljen, toda pomnite samo v dobri kvaliteti, kajti slaba vina si ne želi noben potrošnik na svetu!

Josip Levanič

Težave z vodovodom

Glavno omrežje za vodovod v Sentrupertu je dokončno urejeno, niso pa še napeljani priključki v hiše. Koristniki vodovoda so sami prispevali 1.500.000 dinarjev, drugo je pa dala občina in KZ Sentrupert. Sedaj manjka še 2 milijona dinarjev. S tem denarjem bi bilo vprašanje vodovoda do kraja rešeno in vsi prebivalci bi imeli

dobro in zdravo vodo. Težave so z nekaterimi prebivalci Sentrupert, ki nimajo pravega razumevanja in ne podpro tistih, ki si prizadevajo za to prekoristno napeljavo. Kje dobi še 2 milijona? Občina nima več denarjev, upajo pa, da bodo dogradili vodovodna podprila podjetja.

J. J.

Premoženje narašča

V prvem polletju sta dosegli najboljši finančni uspeh kmetijski zadrugi Hinje in Žužemberk. Njun dobiček je, v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta, močno narasel. Uspešno poslovanje kmetijske zadruge Hinje, ki ima najtežje pogoje, močno preseneča, obenem pa meče senco na slabše gospodarjenje sosednjih zadrug.

KZ Črnomelj gradi

V KZ Črnomelj so pričeli graditi poslovne lokale. Zadruga poslovalnica z železnico in reprodukcijskim materialom je že dalj časa v slabih prostorih, ki ne ustrezajo higijensko-tehničnim predpisom, pa še takih prostorov ji primanjkuje za uspešno poslovanje, zato se je odločila za gradnjo novih poslovnih prostorov. V njih bo imela zadruga svojo poslovalnico, pisarniško-upravne prostore in stanovanja. Sedaj že kopljevo temelje in dovažajo gradivo. Delo je prevzelo Belokranjsko gradbeno podjetje iz Črnomlja.

Šiviljski tečaj

»Singerjevi« šiviljski tečaj so znani že po vsej Sloveniji. Tak tečaj bo letos tudi v Črnomlju. Pričel se bo 1. septembra in bo trajal štiri mesece. Tečaj bo pod strokovnim vodstvom prireditelja. Črnomajska dekleta in žene so se za ta tečaj pripravile že v lepem številu.

Stanovanja, stanovanja

Te dni so v Kostanjevici pričeli graditi stanovanjski blok. Dela je prevzelo gradbeno podjetje »Sava« iz Krškega. Pred vojno je bilo namreč v gradu trindvajset stanovanj. Prebivalstvo se je preselilo v Kostanjevico in tako se je stanovanjska slika pravzaprav začela. Dotok novih stanovalcev je stanje po vojni še poslabšal. Da bi te težave razmere izboljšali, so si Kostanjevčani že dolgo prizadevali, da bi postavili večjo stanovanjsko zgradbo. Zdaj se je ta želja pričela uresničevati. Čeprav pozno, smo vendarle vaj veselji, da je do tega prišlo. Nova stanovanjska hiša bo stala nasproti Doma kulture.

kmetijske zadruge Hinje izkazuje 33 odst. več prometa kot v istem obdobju lani, dobička pa 127 odstotkov več pri enakem številu zaposlenih.

Kmetijska zadruga Žužemberk je v letošnjem polletju primerjavi s lanskim polletjem povečala promet za 11 odstotkov, dobiček je povečala za 31

odstotkov, zaposlenega pa ima samo enega delavca več kot lani.
 Za drugo polletje so doble zadruga konkretne planske naloge, ki naj bi v bodoče zagotovile rast zadrugskega premoženja in akumulacije večjih tržnih presežkov v živinoreji in poljedelstvu.
 M. S.

Trebnje dobi asfalt

Občinski ljudski odbor Trebnje je v lastni režiji začel asfaltirati cesto skozi Trebnje. Asfaltirana cesta bo dolga 800 metrov. Če bo vreme ugodno, bo delo končano v štirinajstih dneh.

Spominček na praznik mladine in tabornikov na Podstenicah: 780 tabornikov se je zbralo na partizanskem Rogu; njihova povorka je segala iz tabora posameznih odredov vse do slavnostnega prostora. Na sliki: skupina tabornikov pred odhodom v povorko, v ozadju Podstenice. Aprila so bili tod še belokranjski stelniki, v juliju pa že koruza; v začetku cvetenja je dosegla višini 2 metra (Foto Jože Skof)

V petek je bilo v Brežicah posvetovanje upravnikov kmetijskih zadrug, ki ga je sklical občinski ljudski odbor Brežice. Razpravljali so zlasti o planu investiranja, o kmetijstvu za leto 1960 in o trenutnem stanju proizvodnega sodelovanja med zadrugami in kmeti.

V brežiški občini je predvidenih za investiranje v kmetijstvu v prihodnjem letu 83 milijonov 600.000 dinarjev (samo v kmetijskih zadrugah), Kmetijska poslovna zveza Brežice pa bo porabila za agromotorizacije 120 milijonov dinarjev. 83 milijonov 600.000 dinarjev je takole razdeljeno na kmetijske zadruge: Brežice 11,3 milijone dinarjev (kombajni, traktor, dve stiskalnici za seno in uređitve odtoknih kanalov v potok Gabernico), Cerklje 26,5 milijona (traktor, kombajni, kosilnica, stiskalnica, obračalnik, skladišče, remiza in goveji hlevi), Jesenice 0,8 milijona (traktor), Globoko 11 milijonov (remiza, sadovnjak), Dobova 19 milijonov (traktor, kombajni, oprema, skladišče), Bizeljsko 15,3 milijona (dva traktorja, kamion, kosilnica, vinska klet, oprema za klet, skladišče za sadje).

V razpravi o investicijah je bilo opaziti, da se skoro vsi upravniki kmetijskih zadrug boje kupiti poljedelske stroje. Trdijo namreč, da stroji, ki jih imajo, zadostujejo za potrebe zadrug še nekaj let, čeprav ima kakva zadruga samo kosilnico, ostale pa je malo več kmetijske mehanizacije. Neki upravnik zadruga, ki ima en traktor in 970

operanti po znatno nižji ceni kot ostali kmetovalci. Za pridelke, za katere se bo kooperant obvezal, da jih bo prodal zadrugi, bo dobil pri kg dinar ali nekaj dinarjev več kot nekooperant. Kmet, ki bo šel v kooperacijo z nad polovico svoje zemlje, bo dobil plačane vse svoje pridelke draže kot tisti, ki ni šel v kooperacijo, pa čeprav ne bo sklenil pogodbe o prodaji pridelkov. Se posebne popuste pa bodo dale zadruga istim kmetom, ki bodo svoje njive združili, da jih bo tako laže strojno obdelovali.

● Tukaj SZDL Trebnje. Na zadnjem razširjenem plenumu SZDL smo razpravljali o stanovanjskih skupnostih in predlagali ustanovitve štirih v občini. Skupnosti naj bi bile v Trebnjem, na Mirni, v Slovenski vasi in v Mokronogu. Possebna komisija bo ugotovila resnične potrebe in tudi želje prebivalstva, predno bomo predloge uresničili. Na plenumu smo se pogovorili tudi o poravnalnih svetih kot novi obliki družbenega upravljanja in o zborih volivcev, na katerih bomo te dni volili nove krajevne odbore.

● Predstavnostvo Podjetja Singer iz Ljubljane je organiziralo v Črnomlju tečaj za spoznavanje mehanizma šivalnega stroja in za šivanje ter krojenje. Pouk je dvakrat tedensko v treh izmenah in bo trajal štiri mesece. Do sedaj se je prijavilo že blizu 150 žena in deklet iz Črnomlja ter okolice. Tečaj se je pričel 1. septembra in ga vodi strokovni učitelj.

● Proslave na Bohorju, ki je bila 23. avgusta in je lepo uspela, se je udeležilo več kot 3000 ljudi. Kot smo že poročali je bila pod pokroviteljstvom Sergeja Kraigherja, člana Zveznega izvršnega sveta, ki je zbrani množici govoril.

● Obrtno podjetje ELA Novo mesto je patentiralo domači univerzalni aparat za izlaganje rogov pri goveji živini. Aparat je v celoti domače konstrukcije. Konstruiral ga je direktor podjetja Alojz Soln. V trimesečnem preizkušnju se je aparat sto odstotno obnesel. Podjetje ima že vrsto naročil in se pripravlja na serijsko proizvodnjo.

● V občini Senovo so v soboto, 29. avgusta na seji ObLO razpravljali o zaključnih računih gospodarskih organizacij za leto 1958 in polletnih bilancah za leto 1959. Ugotovili so, da so bile naloge družbenega plana v letu 1958 uresničene s 103%, v prvem polletju letos pa s 102%. Storitnost dela v Rudniku Senovo se je povečala za več kot 2%.

● Občinski komite ZKS Novo mesto bo organiziral s 1. oktobrom 1959 politično šolo, ki bo sprejela 30 slušateljev. Šola je namenjena predvsem mladim komunistom in jim bo nudila osnovno znanje iz marksizma, družbenih ved in politične ekonomije.

● Gradbeno podjetje Remont v Žužemberku je zelo založeno z naročili, saj gradi in obnavlja skoro dobesedno na vseh koncih v okraju. Dokončujejo občinsko stavbo v Žužemberku, ki bo gotova letos, gradijo novo šolo v Selih pri Hinjah, ki bo prihodnje šolske leto sprejela prve učence in še številne druge gradnje. Storitnost dela v podjetju je v zadnjih dveh letih narasla za več kot 20%, čeprav imajo zelo malo mehanizacije.

Kaj povedo kmetovalci in kaj kmetijska zadruga

ČE TE PŠENICE NE BI SEJAL

je sploh nič ne bi imel, pravi marsikateri kmet iz Dobrnič in okolice. Anton Perpar iz Dobrniča pa je povedal, da je pridelal nad 4 tisoč kilogramov italijanke na hektar, sejal jo je na 80 arih in pravi, da jo bo letos spet toliko. Račel je, da so seme in gnoj bolj pozno dobili. Oral je s traktorjem.
 — Dežja je bilo preveč, dežja, je povedal. Če ga ne bi bilo toliko, bi pridelali precej več.

NE GREM, ZEMLJO PA DAM!

Janez Potokar iz Starega trga pri Trebnjem je povedal:
 — Nikoli, do smrti ne grem v kooperacijo. Ne bom delal

6 tisoč kilogramov na hektar, drugo leto pa je posebia in takrat sem sklenil, da ne bom tega vraga nikoli več sejal.
 — Kdaj pa ste sejali italijanke, mislim tisto, ki ste jo sejali drugi?
 — Tako kot našo staro pšenico.
 — No, vidite, zato vam je pa posebia. Italijanke raste zaradi umetnih gnojil hitreje, zato jo je treba sejati 15 dni do 1 mesec pozneje kot našo staro pšenico.
 — Morda imate prav, toda v kooperaciji ne grem in italijanke ne bom več sejal. Nekaj zemlje pa odstopim zadrugi, in to lepe njive. Takoj podpisem.
 Torej vi iz uprave KZ Trebnje, stopite k njemu! Če noče iti v kooperacijo on, pa naj vam da v zakup njivo.
 PRVE POGODBE
 Kmetijska zadruga Kostanjevica je že sklenila kooperacijskih pogodb za 15 ha. Jesenski plan za setev pšenice imajo 40 hektarov. Lanski, ki je bil 30 ha, so presegli. Pšenica je bila ponekod dobra, po-

nekod pa zaradi poplav in preoblega ali prepričlega dežja slabša.
 SPLOŠNA UGOTOVITEV
 Obiskali smo več zadrug in več kmetov, toda o vseh ne bomo pisali. Ugotovili smo, da so oblastveni organi in družbene organizacije nudile pri pripravi za kooperacijo in jesensko setev vso pomoč. Tudi zadrugi sveti so že vsi razpravljali o kooperaciji in se posebej o jesenski setvi. Kljub temu pa večina zadrug še ni začela sklepati pogodb. Izgovarjajo se, da niso imele cen za umetna gnojila in obrazcev pogodb.
 Zadruga so v glavnem oskrbljene z gnojili za jesensko setev pšenice, nimajo pa dovolj gnojil za travnike in deteljišča. Semena pšenice tudi še nimajo vse zadruga naročene. Razen vsega tega pa precej zadrug nima dovolj poljedelskih strojev, s katerimi bi omogočile nemoteno obdelovanje zemlje kooperantov in nego ter posrečevanje kooperacijskih pridelkov.

BOŽIDAR JAKAC — častni meščan Novega mesta

V petek, 21. avgusta, so na seji obeh zborov občinskega ljudskega odbora Novo mesto sprejeli odločbo o podelitvi naslova častnega meščana mesta Novo mesto slovenskemu slikarju in grafiku, akademiku in rektorju akademije upodabljaajoče umetnosti, rojaku profesorju Božidarju Jakcu. Predlog za podelitev častnega naslova je utemeljil predsednik ObLO tov. Maks Vale, ki je v krajši obrazložitvi opisal umetniško življenje in ustvarjanje ter njegove številne zasluge za razvoj slovenske umetnosti in kulture. Da je Novo mesto z Dolenjsko postalo znano v ožjem in širšem merilu, je v nemali meri prav tako zasluga akademika Božidarja Jakca, ki je s palato, s pisano in govornjo besedo ter s filmi prikazoval svetlo lepoto naših krajev in jih za vedno ohranil v svojih umetninah.

Diplomo častnega meščana bodo tovarišu Jakcu podelili kasneje.

Franjo STIPLOVSEK: MIRENSKI GRAD (1938)

OTROCI GREDO V ŠOLO

Poletje se nagiba v dozorevanje jesen. Vse, kar se je pred morečo pripeko umaknilo v hlad in brezdelež, se vrača polagoma v normalno delo spočitno in polno novih upov ter oživlja joče volje. Počitnica in dopusti so v glavnem pri kraju. Neke mrzlična vznemirjenost preveva mesta in vas. Temu prelomu letnih časov daje posebej začetek šole značilno podobo. Ulice so spet polne mladih zagorelih obrazov, v družinah se čuti utrip skrbi in rahle vznemirjenosti. Najmlajši se z naperim pričakovanjem pripravljajo na prvo pot v šolo. Pri vsakoletnem srečanju z učenci po daljših počitnicah opažajo vzgojitelji značilne duševne in telesne spremembe — mladina raste in dozoreva. Največja skrb prevzema starše. Treba je novih knjig, zvezkov in še marsikaj. Solanje otrok je za starše vedno hud duševni in materialni problem. Ob nenehni življenjskih spremembah se tudi vse naše šolstvo v zadnjih letih organizacijsko in vsebinsko naglo spreminja. Dohiteti in ujeti hoče korak s časom, ki naglo zametuje vse, kar ni uporabno ter vsebinsko ne bogati človeka. Vsa naša javnost je ob teh sep-

tembrskih dneh rahlo vzvalovilo. Vsa preobrat je vznemirjujoč. Po lanskeletnih organizacijskih spremembah se bodo letos v mnogo večji meri uveljavili notranji, učnoprogramski načrti, zlasti v 4. in 5. razredu osnovnih šol. Čeprav v naši republiki zakon o osnovnem šolstvu še ni sprejet, bo pa njegovo idejno in vsebinsko jedro že poglajno prvo kal. In rojevanje novega življenja je vedno vznemirljivo. Zato je razumljiva posebna skrb staršev in učiteljsva ob letošnjem začetku šole. Menda ne bo odveč poudarjati, da je šola stvar vse naše družbe. Ona svojih nalog ne bo mogla zadovoljivo reševati, če ne bo v vsej širini in globini postala resen problem vse naše javnosti. To ni samo naš, marveč svetovni problem. Naše šolstvo pa ima velikansko prednost v tej zapleteni problematiki prav v naši družbeni ureditvi, ki ne dovoljuje nobene družbene institucije — in to je naša šola — stagnirati v jalov privesek, marveč si z družbenim upravljanjem zagotavlja neprestan živ dotok tistih sil, ki poljijo vse, kar je zdravo, s še večjo dvostorj, kar je dozorelo ali odrinlo. Pa prvi čas odvzete v nepovratno preteklost. Hotel bi poudariti, da je odveč vsak strah, da šola ob intenzivnem sodelovanju družbenih organov ne bo dosegla stare šole. Ne samo doseči, marveč prekositi jo mora. V tem je smisel reformnih prizadevanj. Morda je največja ovira na tej poti prav togost in ozkost dosedanje prakse. Po osnutku zakona o osnovnem šolstvu so namreč danes zelo široke možnosti, da bi mogla šola upravljati poleg osnovnega programa še vse tiste delavnosti in dodatni učni program, ki ga zahtevajo krajevne gospodarske, kulturne in družbene prilike, v kolikor bo interes javnosti dovolj močan in prepričljiv. Razume se, da dobra volja in ustrezna usposobljenost učnega kadra temu interesu ne bo mogla zadostiti, če ne bo poleg vseh ostalih pogojev — moralno političnih — tudi dovolj materialnih sredstev. Ta so pa spet odvisna od gospodarske razvitenosti krajev in splošne razgledanosti upravnih organov.

Pri konkretnem delu šole pri vzgoji in izobrazbi učencev imajo poleg šolskih vzgojiteljev največji delež starši. Ko otrok iz družine odhaja v šolo in s tem v večji življenjski okoliščini, dobiva polagoma stik z družbo. Vendar je vpliv družine še dolgo časa odločilen, vse dotlej, dokler otrok ne doseže stopnje samostojne osebnosti. Mnogokrat beremo, naj bo šola kraj radosti. To je treba pač razumeti, da naj bo šola kraj radostnega dela. Socialistični humanizem ne propagirajo kot radost brez dela, marveč kot delo, ki vlija

človeku veselje do življenja. In če je detetu igra neke vrste resno delo, je šola pač kraj, kjer se otrok navaja na neko delo, primerno svojim umskim in telesnim sposobnostim — v vsakem primeru pa je šola delovno mesto. Danes še nimamo onih materialnih možnosti, da bi mogla šola v celoti zadostiti vsem delovnim potrebam bodočega državljana. K vzgoji k delu kot osnovni potrebi človeškega življenja bodo morali še dolgo časa pomagati starši, ki tudi morajo s svojim delom v največji meri prispevati k rasti in izobrazbi svojih otrok. Šola v sedanjih pogojih nosi le del odgovornosti za bodočnost mlade generacije. S tem pa ni rečeno, da naj starši nastopajo doma kot instruktorji, marveč kot vzgojitelji, ki pazijo, kaj njihov otrok dela, kam zahaja, kakšna nagnjenja ga prevzema-

-nk-

Zaostala in napredna Dolenjska

V lepem jesenskem popoldnevu se je pomikala v gosjem redu skupina udeležencev geografskega seminarja od izvira Težke vode proti Gorjancem. Očem, vajenim opazovanja, ni ušel pogled na slabo izkoriščen in zanemarjeni gozdi. Pot skozi malo naselje je dala še več priložnosti za opazovanje zaostale gospodarstva. Nihkjer urejenih gnojnih jam, hlevi in stanovanj. V istem popoldnevu, skrajno neuhigienične kapnice — vse to je napravilo na mimoidoče težak, neprijeten vtis. Edino pokončena drogovja, vkopani v zemljo, sicer še brez elektricne napeljava, so pričali, da prihaja tudi v te zaostale kraje nova doba napredka.

Popolnoma drugačen vtis je napravila Dolenjska na udeležence geografskega seminarja naslednji dan, ko so si v celodnevni ekskurziji ogledali Mirensko in Savsko dolino ter spodnji del Krške kotline. Industrializacija prodira nezadržno v nekoč čisto agrarne predele. S svojo podjetnostjo in iznajdljivostjo se uveljavlja tudi dolenjski človek na področju industrijske proizvodnje.

Užitek je bilo opazovati v Mirmi delavce v tovarni šivalnih strojev, kako hitro in izkoristljivo vsak trenutek za dvig proizvodnje. Zanimivo je tudi bilo poslušati ravnatelja tovarne alkoholnih pijač, ko je razlagal vso zgodovino razvoja podjetja. Občudovali smo lepa betonska tla dvorišča: »Tu leži naša trinarjasta plača. Naš delavski svet je tako sklenil,« je skromno pripomnil. »Posebno uspešni smo v izdelavi pelinkovca — tu po-

sekamo mnogo starejše tvrde. Velike kadi čakajo pripravljene za sprejem sliv, ki so letov izredno dobro obroditelje. Kalorična centrala v Brestanici dela s polno paro. Potekajo priprave za postavitev novega kotla in agregata, kar bo podvojilo zmogljivost elektrarne. Dolenjska bo potem imela dovolj energije na razpolago za nove tovarne in za mehanizacijo kmetijstva.

»Tovarna celuloze in papirja Djuro Salaj« — je napis ob vhodu v največjo tovarno na Dolenjskem. Koliko dela je vičnega v ta obrati! Koliko prizadevanja in volje je bilo potrebno, da so se navadili delavci ravnati z ogromnim strojem, ki nje in dan proizvaja edini na Balkanu časopisni rotacijski papir. Najmanjša smet ali ostanek smole med valji in široki trak papirja, ki se vije med valji, se preraga. Oster plisk in dvajset parov rok prisokoli vsak na svojem mestu in v nekaj minutah je zopet napeljan papirnat trak do konca, kjer se hitro debelejši zviti, težki pri polnem navoju do pet ton. Uro za uro, vsako uro novih 5 ton, kadar gre delo gladko izpod rok...

Zunaj na robu tovarniških poslopj pa se lesketajo sončni žarki v gladini bazena, ki nudi delovnemu človeku prijetno kopal. V otroškem bazenu je posebno živahno. Najmlajši uživajo zrak, sonce, vodo — vse to so jim ustvarili s svojim delom, njihovi očeti in matere, povezani v socialistično družbo... Brežice — kdor gre skozi

mesto, naj ne opusti ogleda muzeja! Soba za sobo se vrsti. Najmočnejši vtis pusti zadnja med njimi z dokumenti iz NOB. Nemški razglas z imeni talcev, ki so bili ustreljeni, spodaj pa fotografije — portreti žrtev. Sami mladi, živahni obrazi s pogledom polnim življenja. In vsi ti so morali pasti, ker niso hoteli kloniti pred fašističnim skornjem.

Kostanjevica je bila zadnja postaja ekskurzije. Tu ni tovarno. V najstarejšemu mestu Dolenjske se je uisradala kultura. Kostanjevica je danes znana po svojih kulturnih prireditvah, ki so prerasle lokalni obseg. Te prireditve so od časa do časa, trajno pa dela v tem kraju šola z vsem osebnim. Kdor stoji v prostoru kostanjeviške osemletke, ima vtis, da je vstopil v dom kulture. Vse je čisto, vsi hodniki in veže so napolnjeni z umetniškimi naših slikarjev in kiparjev — stalna umetniška razstava.

»Koliko vam pa otroci napravijo škode?« sem nael pogovor z ravnateljem Smrekarjem. »Skoro nič! Lani so ubili eno šipo. Veste, tako okolje vpliva tudi na mladega človeka, da se obnaša kulturno.«

»Nam spet pripravljate kakšno kulturno prenečenje,« vprašam ob slovesu? »O tem se še ne govori,« je bil kratak, malo hudomušen odgovor. Kostanjeviški grad s 100 metrov dolgim arkadnim hodnikom je evropska znamenitost — na dvorišču se že več let vrste gostovanja znanih gledališč, ki privabijo tisoče gledalcev. Pod širokimi oboki pa stoji v kleti vinarske zadruge sod pri sodu in čaka na nov pridelek. Kostanjeviški cviček je znan širom domovine in tudi izven nje — tudi to je posebnost Dolenjske.

Štiridnevni seminar za geografje, ki ga je omogočil okrajni svet za prosveto v Novem mestu, je poleg ekskurzij in ogleda Novega mesta (pod vodstvom ravnatelja muzeja prof. Jarca) obravnaval problematiko pouka zemljepisa v zvezi z reformo šole. Nazornost pri pouku, uporaba učil in čimveč ekskurzij, v katerih naj mladina spozna življenje in gospodarski razvoj tudi izven domačega kraja, bodo učinkovita sredstva za vzgojo novega rodu, da bo sposoben nadaljevati z izgradnjo socialistične družbe.

M. D.

OBISK V SLAVNOSTNI DVORANI

Niti Brežičani, še manj seveda obiskovalci in izletniki v Brežicah, ne vedo, da je poldrug letov v brežiški grajski dvorani neumorno in z ljubezensko vno delo šest slovenskih slikarjev na obnovi znamenitih baročnih fresk. Ker je dvorana znana tudi izven naše ožje domovine, iz raznih enciklopedij pa jo poznajo tudi mnogi tuzemci in si jo radi ogledajo, naj o tem obsežnem restavratskem delu, ki ga vodi Zavod za spomeniško varstvo LRS, poročamo tudi našim bralcem, saj so mnogi od njih že sami bili v brežiški grajski dvorani.

Slikarji, ki smo jih na 10 m visokem odru sredi dvorane zmotili pri delu, so nam povedali, da je to po obsegu doslej največje delo, ki ga opravlja Zavod za spomeniško varstvo. Dvorana je dolga 35 metrov, široka 10 m in ravno tako visoka. Poslikan je strop dvorane in vse štiri stene, kjer so bile freske še posebej močno poškodovane. Na stropu so freske sicer nekoliko boljše ohranjene, ker pa je bila preperela lesena stropna in strešna konstrukcija, je grozila nevarnost, da se strop mestoma zruši v dvorano in za vedno uniči ta umetniški spomenik minulih stoletij. Da bi preprečili grozečo katastrofo, so v preteklih letih izmislili leseno stropno in strešno konstrukcijo ter prekrili streho z novo opeko, na izmisljeni novi strop pa so ves omet pričvrstili z miniranimi železnimi ploščami in vijaki.

Ko je bilo opravljeno to zahtevno delo, so mogli šele letos začeti z obnavljanjem teh ogromnih poslikanih ploškev, ki so bile ravno v bližnji preteklosti močno poškodovane. Lastnik gradu, bogati štajerski grof Friderik Attems, je dal poslikati dvorano v prvem desetletju 18. stol., da je v njej čimbolj suvečano

proslavil svojo poroko. Razne slavnostni namenem je služila dvorana skoraj polni dve stoletji in šele v zadnjih 60 letih, ko je feudalni red dokončno izgubil veljavo, je dvorana ostala zapuščena in so jo le ob raznih potrebah uporabljali za stanovanjske namene in tako včasih ne-

usmiljeno uničevali njene freske. Kolikor niso slikarji poskušali rešiti raznih priložnosti stanovalci — v prvi svetovni vojni je bila v dvorani bolnica za ranjene vojake, v drugi stanovanje za nemške vojne ujetnike — je to stori potres leta 1895 in še par posebej oni leta 1917, katere-

ga središče je bilo prav pri Brežicah. Na stropu in zidovih dvorane so se takrat pokazale precejšnje razpoke, ki so se počasi večale; ponekod se je odlučil tudi košček poslikanega ometa.

Zato so letos slikarji morali začeti z zamudnim in napornim delom, da poiščejo in

plombirajo vsako še tako neznamno razpoko in s posebnim kitom nadomestijo odpadle koščke poslikanega ometa, nato pa vse ploške, kjer je bila slikarja poškodovana ali že z ometom odpadla, ponovno poslikajo. Seveda mora pri tem delu imeti slikar-restavrador veliko izkušenj in sposobnosti, da pri preslikavanju vsakokrat v vseh ostenkih zadene barve baročnega slikarskega mojstra, ki je poslikal dvorano pred okrog 250 leti. Ko končajo z opisano retušo, vse poslikane ploške oskropijo s posebno tekočino, preparatom, ki umije in izredno osveži barve ter jih fiksira na sloj ometa. Po vsem tem dolgotrajnem in zamudnem postopku zaživijo slikarske kompozicije na stropu in stenah dvorane v razkošnem bogastvu barv, ki jih je pred poltretjim stoletjem mojstrsko uporabljali neznan štajerski slikar v slavnostni dvorani brežiškega gradu.

Ce še povemo, da je polovica tega napornega in zamudnega dela že opravljena in da so slikarji-restavrorji v razgovoru izrazili upanje, da bodo do jeseni z restavracijo končali, bomo laže razumeli uspeh dela, o katerem so celo nekateri strokovnjaki dvomili, da bi bilo lahko v gledanem času končano. Nedvomno gre za ta uspeh glavna zasluga marjiv restavratski ekipi slikarjev s prof. Subicem na čelu in Zavodu za spomeniško varstvo LRS, ki vodi in v glavnem tudi sam finansira to obsežno delo. Po svojih močeh seveda še tudi nekaj let občina Brežice z razumevanjem prispeva lep finančni delež za restavriranje tega dragocenega umetnostnogo-dopisnega spomenika, ki bo letos dokončno obnovljen in tako ohranjen kot bogata kulturna dediščina bodočim rodovom.

Prpriave za šolo

Tečaj za učitelje na osemletkah

Reforma šole zahteva od učitelja vsestransko razgledanost in temeljito strokovno in metodično znanje. Zato je v letošnjih počitnicah organiziralo tajništvo za šolstvo OLO Novo mesto več tečajev. V dneih od 24.—27. VIII. je bil tečaj za učitelje, ki poučujejo na osemletkah fiziko in matematiko. Sestava programa za tečaj, ki je prvi v seriji podobnih tečajev, je bila poverjena matematičnemu aktivu v Novem mestu. Sodeč po rezultatih ankete, ki je bila izvedena med udeleženci, je tečaj v celoti uspel. Najbolj so bile všeč tečajnikom fizikalne vaje, to je serija poskusov iz optike, elektrike in magnetizma, ki so jih mogli sami izvesti ter se tako prepričati, da je mogoče tudi z malenkostnimi sredstvi pokazati nekatera težavnejša poglavja. Na drugem mestu je bilo predavanje inšp. Zabkarja o po-

nazorilnih pri pouku matematike ter o uporabi flanelografa, sodobnega sredstva, ki naj omogoči ekonomičnejšo izrabo učne ure. Zal je bilo premalo časa, tako da ni bilo mogoče praktično opraviti nekaj terenskih merjenj, ki jih novi učni načrti močno upošteva, so pa učitelji dobili o tem jasno sliko iz predavanja prof. Trdana, ki je razen tega obravnaval tudi nekaj važnejših poglavj iz metodike matematike.

Ing. Marn je podal v zelo zgoščeni obliki pregled finančne matematike. Tu so bile stvari, ki so bile za udeležence povsem nove. Treba pa se bo še kdaj kasneje vrniti nanje in jih še obravnavati.

Zadnji dan tečaja je prof. Fabian obravnaval nekaj problemov, ki so skupni fiziki in biologiji. Udeleženci so obiskali tudi tovarno zdravil v Novem mestu. Bil so presenečeni nad njeno vzorno ureditvijo. Ko odhajajo učitelji na svoja službena mesta, polni novih vtisov in idej, si želijo še podobnih tečajev, kajti že na tem tečaju so se pojavila vprašanja, ki bi jih bilo treba rešiti. Do takrat pa se tajništvu za šolstvo in ostalim, ki so pripomogli, da se je tečaj vršil in uspel, iskreno zahvaljujejo.

Tečajniki so stanovali in bili na hrani in internatu v Šmihelu in so bili s postrežbo in stanovanjem izredno zadovoljni.

Na Bledu se bodo zbrali folkloristi

Slovensko etnografsko društvo bo od 14. do 17. septembra organiziralo na Bledu VI. kongres in letno skupščino Zveze združenja folkloristov Jugoslavije. Predavali bodo jugoslovanski in nekateri tuji etnografi in strokovnjaki za folklor. Kongres bo pod pokroviteljstvom Sveta za kulturo in prosveto LRS.

Bakhusova skupina v brežiški slavnostni dvorani

SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA

Telesnovzgojni oddih

Zadnji čas mnogo slišimo in beremo o rekreaciji. Latinska beseda razprto pomeni počitek, očiščenje, okrepitev, oddech, zabava, igra ali prosti čas za odmor. Rekreacija in sport v podjetjih sta danes splošen pojav v svetu. Milijoni ljudi se ukvarjajo s sportom v podjetjih in ustanovah, kjer imajo za to primerne sprintske in igrišča. Osnovni cilj je odid brez želje za rezultati ali rekordi. Danes se zahtevajo vedno večji delovni uspehi od naših ljudi, zato je utrujenost vedno večja in mora biti rekreacija organizirana in točno po planu izvedena akcija počitka delovnih ljudi.

V vsakodnevnem življenju razlikujemo telesno in duševno delo. Pri telesnem delu delajo pretežno mišice in z njimi tudi notranji organi in živčni sistem. Pri duševnem delu pa je posebno dejaven živčni sistem in samo v manjši meri tudi notranji organi in mišice. Tudi razna pozitivna in negativna vzbujanja utrujajo človeka in njegov fiziološki sistem, ki je posebno po negativnih vzbujanjih zelo utrujen. Vsaka utrujenost zmanjša delovno sposobnost in v tem je ravno vprašanje, zakaj se toliko razpravlja o rekreaciji. Medicina, fiziologija in psihologija niso še popolnoma odkrile procesov, ki povzročajo utrujenost. Utrujenost delovnih ljudi se pozna tudi pri zmanjšanju delovne storilnosti in je tudi glavni vzrok številnih nesreč pri delu.

Počitka vmak dve vrsti: pasivni ali običajni počitek in aktivni počitek. S popolnim mirovanjem se le počasi odpočijemo in to lahko izvedemo samo tisti, ki imajo dovolj časa na razpolago. Danes pa želimo delovne ljudi čimprej usposobiti za delo, zato stremimo za aktivnim počitkom, ki je moderen način hitrejši in krajši. Z aktivnim počitkom ne obdružimo samo splošne kondicije, ampak jo tudi dvignemo in podaljšamo. Pri aktivnem počitku utrujemo druge mišice in živčne centre, dočim se ostali utrjujejo mišični in živčni centri odpočijejo. Vzemimo za primer dva planince: eden se po večurni poti takoj uleže v koči v posteljo, drugi pa se v koči zabava ali celo poje in pleše. Na-

slednjega jutra bo drug planinec bolj svež in spočit kot prvi. V nekaterih državah so že uvedli petdnevni delavnik, tako da imajo delovni ljudje dva dneva na razpolago za aktiven odmor. To so uvedli potem, ko so prejel dolgo časa preizkušali delovno sposobnost delavca med tednom. Ugotovili so tudi, da je koristno med delom imeti kratke odmure za počitek in kratke odpočitke. Tudi odmori so odvisni od vrste in tempa dela. Za vsako vrsto dela so predpisani počitki, najprimerneje je 15 minut dopoldne in po-

pooldne ali 10 minut po 2-3 uri dela ali 20 minut po 5-6 urah dela. Na Švedskem se pod geslom »Tovariši na delu in tovariši pri sportu« zbirajo delavci, uslužbenci, učenci, študenti in profesorji v klubih svojih podjetij, ustanov in šol, kjer gojijo razne športne panoge v okviru svojih sposobnosti in želja. To gibanje je še posebno razmahnilo po drug, svetovni vojni. Izhajajo tudi iz principa, da nihče ni toliko slab in nerazvit, da se ne bi lahko ukvarjal s športom, da lahko vsak pride in se ukvarja s panogo, ki ga veseli in zanima.

V SZ so uvedli gimnastiko tudi v večji tovarni kombajnovi v Zagrebju. V začetku so bile tekmovanja, delali so leže in postavljene panoge v plavalno na proizvodnjo in izpolnjevanje plana. Program vaj se je menjal vsakih 15 dni in 105 inštruktorjev je to z uspehom izvajalo. Uspeh je bil viden; po tekmovanju so bili delavci bolj razpoloženi, delali so laže in postavljene panoge so izpolnjevali bolj uspešno. Uspeh je bil viden; po tekmovanju so bili delavci bolj razpoloženi, delali so laže in postavljene panoge so izpolnjevali bolj uspešno.

Košarka in pobalinstvo

V zvezi s člankom tov. Mikca, priobčenem v Dolenjskem listu 27. avgusta o košarkarski tekmi med Odredom in Partizanom, bi radi košarkarji odgovorili na za laso potegneno kritiko o nešportnem, nekulturnem in pobalinskem obnašanju igralca Goleša. Čudimo se, da je tov. Mikca opazil take izpade ravno na tekmi, kjer jih je bilo sorazmerno malo v primerjavi z nekaterimi odbojkarstvi in nogometnimi tekmami in izpadi nekaterih igralcev na takih tekmah.

Kritično ugotovljamo, da Goleš ni igral najbolje, kar sam priznava in da ga kapetan ni izključil, temveč zamenjal zaradi utrujenosti, da bi se spočil. Ne vemo, kakšen smisel ima očitovati samo enega igralca, če smo bili vsi enaki. Še več je pa sodnik tisti, ki skrbi za red na igrišču in vsako nešportno gesto kaznuje, kar se na tej tekmi ni zgodilo. Takih prestopkov, da bi bil sodnik kaznovan, sploh ni bilo.

Pripombe glede nastopa tov. Goleša v republiški reprezentanci so popolnoma neumestne. Za vsakega športnika je ponos in čast zastopati barve republike, pa čeprav bi bil samo rezerva, kar pa ni nikakva sramota. Da Goleš ne pomeni silno vzgojenega športnika — reprezentantov, je dokaz njegova športna gesta v Kanalu (Pokaino prvenstvo LRS 1949). Ko so se soigralci razburjali, ker je priznal dotik noge v odločilnem trenutku, ki je odločil o prvaku LRS, čudimo se, da tov. Mikca tudi te športne poteze ni objavil v Dolenjskem listu — mar je bilo tudi to pobalinstvo, nešportno in nekulturno? Mi ne gojimo športa zaradi tekoplov in zmag, temveč zaradi razvedrila in dvigovanja telesnih sposobnosti!

Pa še nekaj pripomb glede

igranja tov. Milarja, ki ga lahko samo pohvalimo, kar je kljub slabemu zdravstvenemu stanju pred tekmo igral! Priznamo, da nismo igrali najbolje, je pa uspeh, izgubiti s slovenskim prvacom s 26 točkami razlike, če vemo, da tekmuje naše mesto v ljubljanskem področju in da nima košarka v Novem mestu in na Dolenjskem nikake opore in možnosti za nadaljnji razvoj!

Košarkarji

Brzopotezni turnir Novega mesta

V okviru priprav za okrajno brzopotezno prvenstvo je Šahovsko društvo Novo mesto pretekli petek priredilo brzopotezni turnir za prvenstvo Novega mesta za avgust. Brzopotezni turnir se je udeležilo rekordno število igralcev (88). Po skoraj štirnurnih borbah so skupno zmagali Pieck, Galski in Saranovič, ki so zbrali po 11 točk. Četrto mesto je zasedel Doki (10 točk), peto in šesto Fink in Klevišar (9), sledijo Avram, Mihelec, Peša, Dejak, Kopač, Mestnik itd. fm

Mladinski prvaki LRS

Preteklo nedelje je bilo v Celju in Mariboru mladinsko prvenstvo Slovenije in atletiki, katerega so se udeležili tudi najboljši mladi atleti in atletične novomeškega Partizana. V Mariboru, kjer je bilo prvenstvo za starejše mladince (do 20 let), je poteval iz Slavce, ki je zmagal v skoku v višino. Njegov rezultat (170 cm) je zaradi hladnega in deževnega vremena slabši, kot smo pričakovali.

V Celju so tekmovali mlajši mladinci in mladinke. Prav dobro se je odrezal mladi novomeški sprinter Tine Zajsteli, ki je znova premagal Celjana Goknerja in z rezultatom 11,4 v teku na 100 m osvojil naslov mladinskega prvaka Slovenije. Enak naslov je v metu kroglice osvojila Meta Kotnik, ki je zmagala z rezultatom 12,23 m. V skoku v višino se novomeški skakalci Kotnikova in Gantarjeva nista uvrstila med prve. Hudecova je tekmovala v teku na 800 m. Tokrat je bila Celjanka Gašparčeva hitrejša, zato se je morala Hudecova, ki je zadnje čase zelo malo trenirala, zadovoljiti z drugim mestom.

Če bode omenjeni tekmovalci v septembru ugodno trenirali, lahko pričakujemo prihodne vesti iz Ljubljane in Karlovc, kjer bo 25. in 27. septembra državno mladinsko prvenstvo v atletiki.

Tudi učiteljice za pouk gospodinjstva v osemletkah so se bile pretekli teden zbrale k teoretičnemu in praktičnemu pouku v krajnem Zavodu za pospeševanje gospodinjstva v Novem mestu. Dobro pripravljene bodo zdaj lahko nudile mladini v šolah marsikaj zanimivega in za življenje nujno potrebnega

Po taborniškem mnogoboju v Mariboru

Novomeščani 18 točk pred ostalimi

Za letošnje taborniško prvenstvo v mnogoboju je vladalo veliko zanimanje med vsemi enotami. Tokrat se je več enot prijavilo s kompletnimi ekipami, nov tekmovalni red, ki je uvedel mnogoboju v pravem pomenu besede, da po sežejo v borbo za najboljša mesta v pesameznih starostnih skupinah.

Tekmovanje se je odvijalo takoj po prihodu tabornikov s Podstene v Tezmer pri Mariboru t.j. v dnevi 26.-28. avgusta. Organizator tekmovanja — Okrajno starešinstvo Maribor — se je precej površno in v zadnjem hipu pripravil na tekmovanje. Kljub temu je tekmovanje potekalo v dobrem razpoloženju, ob lepem vremenu in v silni tekmovalni napetosti. Zbranih je bilo namreč toliko tabornikov kot doslej še nikdar na podobnem tekmovanju. V več kot 80 ekipah je nastopilo okoli 450 tabornikov in 25 enot.

Novomeški okraj so poleg vseh šestih ekip Partizanskega odreda Gorjanskih tabornikov zastopali še tekmovalci iz Brezice (3 ekipe) Sevnice (2 ekipe) in ekipe iz Cr-

nomlja — vseh tekmovalcev skupaj blizu 60. O rezultatih ostalih enot ne moremo ničesar poročati, ker so trenutno znana samo po prvih tri mesta v vsaki kategoriji in skupnem plasmanu. Kljub temu, da naši mladi tekmovalci iz novih enot niso zasedali prvih mest, pa predstavljajo njihova udeležba na republiškem mnogoboju uspeh saj so se častno borili in dosegli v posameznih disciplinah nekaj dobrih rezultatov.

Ekipa Novomeščanov je odšla na tekmovanje brez nekaterih dobrih članov, predvsem pa brez sodnikov, ter je zato imela šele težje nalogo. Po prvem dnevu tekmovanja je vse kazalo, da bo pokal letos spet ostal v Hrastniku, najprej pa so ga ogrozili ljubljanci (Zmajev odred). V naslednjih tekmovalnih disciplinah, predvsem pa v orientacijski teku, je Novomeščanom uspešno zbrati dovolj točk, da so z 18 točkami naskoka osvojili prvo mesto pred taborniki Postojne, Hrastnika in Ljubljane. Dekleta so v svojih starostnih skupinah osvojila eno prvo in eno drugo mesto fantje pa eno prvo in dve drugi mesti.

Ob zaključnem tabornem ognju je dek zmotil svečano razdelitev nagrad, od katerih prišlo v Novo mesto skupaj s pokalom (letos tretjič) še hišni, sotor, četverice, dva šaha in nekaj pribora za namizni tenis.

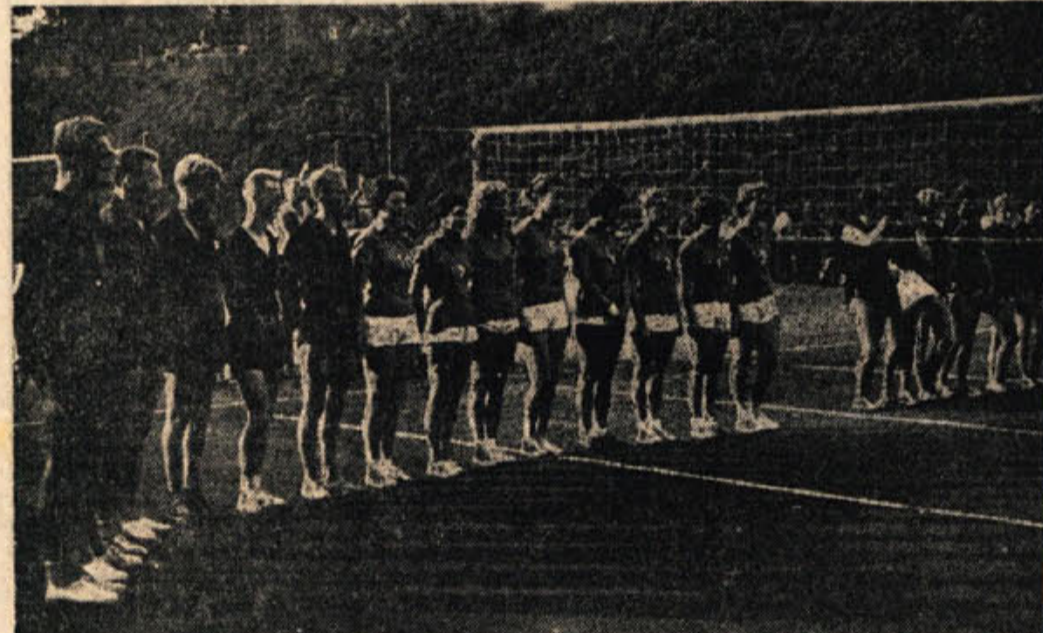
Večina novomeških tabornikov se je v petek zvečer vključila v brigado »Borisa Kidriča«, ki je odšla na Zbor tabornikov Jugoslavije v Zagreb v proslavo V. državne partijske konference.

Taborniki so si ogledali tudi mesto ob naši severni meji — Maribor, navezali so prijateljske stike ob tabornih ognjih z ostalo slovensko mladino ter se seznanili z delom arabskih tabornikov, katerih skupina iz Bele Crkve je bila v gosteh na mnogoboju. Pričrni smo, da jim bo ta zadnji uspeh v okviru letošnjih številnih zelo uspešnih akcij vili novih delovnih moči.

Rezultati:

I. POGT Novo mesto	335,2 točke
II. POKV Postojna	317,2 točke
III. POTH Hrastnik	316,3 točke
IV. PZO Ljubljana	304,4 točke

PA

Moška in ženska ekipa Amsterdama pred srečanjem z Novomeščani

»REM« z Amsterdamom

NOVO MESTO: AMSTERDAM (ženske) 0:3 (6:15; 7:15; 15:17)
NOVO MESTO: AMSTERDAM (moški) 3:0 (15:10; 15:11; 15:11)

Po štiriletnem presledku smo pretekli petek v Novem mestu spet lahko gledali mednarodno odbojkarško srečanje, ki je na Loko privabilo precej gledalcev. Novomeški odbojkarji in odbojkarice so imeli tokrat v gosteh dva prav dobri ekipi iz Amsterdama, prav tako kot pred štiri leti, ko sta pri nas gostovali reprezentanti istega nizozemskega mesta. Mednarodna srečanja športnikov so bila in bodo vedno vabljiva, vendar moramo ugotoviti, da so v Novem mestu zelo redka, čeprav je kvaliteta naših atletov in zlasti odbojkarjev na dojetno višini. Še bolj zanimivo je, da naše ekipe po osvoboditvi še niso gostovale v tujini (to ne velja za posameznike, ki so nastopali v republiški reprezentanci, čeprav je bilo precej zelo ugodnih vabil). Verjetno novomeški odbojkarji nimajo »konkretnih« svezdnih ligaz in težj ali eni športni panoge. Že tretje leto so člani zvezne lige, toda doslej še niso nastopili izven meja naše države.

Mednarodno srečanje z vrstama iz Amsterdama je bilo prav dobro organizirano. Igrišče na Loku je bilo okrovno, tako da so bili gledalci sprosti občutki o vseh podrobnostih obeh dvobojev. Pred pričetkom tekme ženskih ekip je goste najprej pozdravil predstavnik občinskega ljudskega odbora

Novo mesto tovariš Valentincič, nato pa še predsednik društva »Partizani« Danilo Kovarčič. Po izkrajnem srečanju je pred enim mesecem, poraz prav gotovo ne bi bil tako težak. To lahko sklepamo tudi po igri v tretjem nizu, ko so se Novomeščanke že malo vrgle in se krepko upirale.

Tekma moških ekip je bila mnogo bolj zanimiva kot tekma ženskih. Obe ekipi sta imeli v svojih vrstah igralce z močnimi začetnimi udarci, ki so večkrat preprečili, da bi se igra razvila. Navdimo je že močan in precizen servis pomenil novo točko. Obe ekipi sta se poizkuševali boriti za vsako točko, zmagala pa je boljša domača ekipa z enakim rezultatom kot gostje v srečanju ženskih vrst — 3:0.

Tako se je celotni dvoboj naših in nizozemskih odbojkarjev in odbojkarice končal z »remijem«, kot bi rekli šahisti. Poi meni, poi te, tako da sta obe strani zadovoljni.

In kako naj ocenimo formo naše ligazke vrste pred pričetkom prvenstvenih bojev v zvezni odbojkarški ligi? Moramo reči, da niso popolnoma zadovoljili in si zaradi zmage v tem srečanju ne smemo delati kakih utvar. Prav dobro so servirali, posebno v prvih dveh nizih, tudi na mreži so več ali manj zadovoljili, le igra v polju ni bila tako, kot bi morala biti. Stara rana se ni zacelila. »Zdravilne« (beri trenirne) je neredno. Dokler ne bodo vsi redno prihajali na treninge, dokler bo na razna tekmovalna, ki naj bi služila za pripravo na ligazke boje (na primer turnir v Kočevju), odhajala nekompletna ekipa, toliko časa bo skupna igra šepala, toliko časa bozmo še in še lahko ugotovljali, da je slaba igra v polju glavni vzrok porazov novomeške ligazke vrste. fm

Rokometni turnir v Vidmu-Krškem

Ob sodelovanju rokometnih ekip iz Brezice, Sevnice, Celuloze Videm-Krško, BELT Crnomelj in Mirna na Dolenjskem sta rokometna področja za Dolenjsko, Crnomelj in rokometni klub Celuloza Videm-Krško priredila v soboto in nedeljo rokometni turnir. Priznani je bil posvečen občinskemu prazniku občine Videm-Krško. Ta turnir bo postal vsako leto.

Na olimpijskem bazenu v Vidmu-Krškem je bilo zelo živahno. Na rokometnem igrišču na bazenu so se pričeli že pred 18. uro zbirati pristaji rokometnega športa. Godba na pihala tovarne celuloze je igrala korale. Povorka rokometnih ekip je prikoračala na igrišče in množica gledalcev jih je burno pozdravila.

Predsednik rokometne podzveze za Dolenjsko je pozdravil sodelujoče in na kratko orisal pomen rokometnega športa naslopih ter še posebej rokometnega turnirja v Vidmu-Krškem.

Posredujemo tehnične izide:

Brezice: Crnomelj 8:2, Brezice: Celuloza Videm-Krško 12:6, Brezice: Sevnica 11:3, Brezice: Mirna 21:5.

»BELT« Crnomelj: Sevnica 16:10, »BELT« Crnomelj: Celuloza 4:1, »BELT« Crnomelj: Mirna 13:8.

Celuloza Videm-Krško: Mirna 14:10, Celuloza: Sevnica 11:3, Sevnica: Mirna 13:4.

Nehodni počal so si priborile

Brezice s 5 točkami pred BELT Crnomelj in Celulozo Videm-Krško prav tako s 6 točkami, toda z boljko razliko golov. Sevnica se je uvrstila na četrto mesto z dvema točkama in Mirna na peto mesto brez točk.

Pohvaliti moramo domačo rokometno ekipo, ki se je vztrajno borila in je bila močno okrnjena. Njihovi tekmovalci so na plavalnem prvenstvu v Beogradu. To je bilo zlasti čutili pri naprednih vrstah in pri vratarju Rezervni vratar ni bil kos svojih nalogi. Ugodno je presentelita tud Sevnica.

Po končanem tekmovanju je bila odigrana še prijateljska rokometna tekma med zmagovalcem iz Brezice in tretje plasirano Celulozo. Z lakotno je Celuloza premagala zmagovalca z rezultatom 8:3. Pri tem pa moram omeniti, da je za Celulozo branil rezervni vratar iz Brezice.

Turnir je popolnoma uspel. Množilo je le nekaj. Na lepših je bilo napisano, da se turnir prične v soboto in v nedeljo obakrat ob 18. uri. Gledalci, ki je prišel v nedeljo ob 16. uri na tekme, je bil močno razočaran. Točno ob 18. uri je bil rokometni turnir končan. Tekme so bile odigrane že v tnaturnih urah in pričelo se je zopet ob 14. uri. In vendar so me organizatorji prepričevali, da je ta turnir tudi propagandni in da je njegov namen pridobiti gledalce.

Drago Kastelic

Na sliki: Model jesenskega plašča. Letošnja moda narekuje za plašče zelo velike ovratnike in stisnjene pasove, da pada blago v bogatih gubah

ZENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO ☆ ZENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO

Obvarujmo otroke pred nesrečami

(Nadaljevanje in konec)

Naj navedemo različna mnenja štirih mater:

Postopam takole:

1. Zahtevam točno izpolnjevanje vseh navodil in prepovedi.

odveč. To se pravi: ne koristijo in samo otrokokoško skupno življenje. Če otrok še ne more dojeti, za kaj pravzaprav gre, je vsako opozorilo odveč. Torej — omarico za zdravila zapretili. Tudi mere pod točko 8 niso najboljše. Pri manjših otrocih moramo res biti po možnosti vedno prisotni ali vsaj čisto pogledati, kaj delajo. Ne moremo pa jih še »koristno zaposliti«. Večji otroci naj se pa tudi smejo igrati, ne da bi pri tem prekazali kakšno od stalnih materialnih prepovedi — in brez »koristne zaposlitve«.

Druga pravi:

Moje mnenje je, da ni prvenstvena tehtnica plat za zaščito otrok pred neizogibnimi, temveč je predvsem poudarek na čutu odgovornosti doraslih. Otroci do 3 let še ne presojajo nevarnosti in je ne poznajo, zelo radi pa posnemajo. Zato naj oče nikdar ne posadi otroka v okensko polico, čeprav ga drži, da bi opazovala življenje na cesti ali dvorišču. Mati naj uredi kuhinjo tako, da bo otrok v njej brez nevarnosti. Preden ima otroka, naj se še sama vzgoji k temu, da bo obračala posodo na štedilniku z ročajem navznoter.

Sama sem vzredila in vzgojila 4 otroke brez posebnih neizogibnosti. Največ mi je pri tem pomagalo načelo: nikdar ne prepoveduj nevarnih stvari! Ze majhnemu otroku sem dala v roke navaden nož, pač pa sem skrbela, da je imel z njim tudi kaj rezati —najbolje ne pretrdo in ne premehkko redkev ali krompir; da nisva niti otrok niti jaz takala okrog z ostrim, končastim nožem. Na kratko: skušala sem že 1 in pol letnega otroka seznaniti z nevarnostjo in zabavnostjo rezanja. Nikdar pa nisem nikogar silila storiť nekaj, česar se je bal.

Ze majhni so lahko zakurili, toda bila sem prisotna in sem se z njimi igrala »gasilice«, pokazala sem jim tudi plapolajoč ogenj. Gasili smo vse vrste ognjev na najrazličnejše načine, predvsem s potepanjem. Polagoma jim je ugasnilo veselje, »narediti ognje«. Dokler je človek gospodar položaja, lahko pokafe, kako je treba gasiti ogenj iz najrazličnejših snovi: slame, papirja, lesa ipd. Po vsem tem je razumel moj petletni sin, ko je bil povabljen k stregu na kmetu, da se ne sme igrati z vžigalci. Nevarnosti pa, ki so za otrokovo obzorje prevelike oziroma preobsežne, je treba odstraniti. Ako ne prepovemo otroku nevarnih stvari, je v trenutku, ko ga doleti nezgoda, brez predsvodov, ni utišnen v prepoved in ukre-

pa le v zvezi s položajem in brez strahu pred morebitno kaznijo. Vse to pa zahteva od matere precejšnjo poročjo samopremaganja — je pa potem v hiši vse popolnoma enostavno.

Otroci tudi lahko zavro mleko, če jim pripravimo primerno posodo, to je dovolj veliko, da se ga mleko daleč pod rob. Seveda mora biti višina štedilnika tudi primerna.

Skratka: otroke navadimo čimprej na samo življenje.

Komentar. Vemo, da se bo marsikatera mati kar malo zgrogolila ob teh vrstičah. Mnenja pa smo, da ta mati ne ravna napačno. Tudi dejstva to potrjujejo. Na kongresu zdravnikov, skrbnikov in staršev v Svici, na katerem so obravnavali neizgode otrok, so bili mnenja, da se jih otroci čimdlje držijo za krilo.

Tretja piše:

Moj sin se je moral s štirimi leti učiti plezati na drevesa in plotove, prevrčati kozolce, privežati in ugasniti vžigalico. Prve vaje v plavanju je imel s 3 in pol leti. Zelo zgodaj sem ga navadila ravnanju s šivanko in škarjami ter hoje po stopnicah. Važno pa je, da mati take otrokove vaje skrbno nadzoruje vse dotlej, dokler ni popolnoma vešč.

Tudi ta mati je znala skupaj z otrokom premostiti vse vire neizgode. Obe dovolj jasno in glasno izpovedujeta: ne prepovedajmo naključju, bodimo zdraven in vedno pripravljene. Ne odstranjujmo vedno vsega, temveč dopuščajmo, da si otrok sam, korak za korakom, nabira izkušnje!

Četrta:

1. Vzgoja k poslušnosti prav gotovo pomaga preprečiti precej neizgode.
2. Zgodbe in pregovori, ki opozarjajo na nevarnost, tudi pomagajo preprečiti marsikatero nesrečo. Moja dva »velika otroka« (5 in 4 leta) n. pr. vedno deklarirata najmlajšemu (2 leti), če seže po čem nevarnem, kakšno primerno pesmico. Tudi »Jurčke« (imamo ročne lutke) večkrat pripoveduje zgodbe o nesrečah in razvadah v naši družini.
3. Otrokom je treba dati prave napotke za ravnanje z nevarnimi stvarmi, n. pr. čimprej jih naučiti hoje po stopnicah, dovoliti jim, da smejo pri igranju s plastelinom samj s topim nožem rezati klobasice. Moji trije fantje smejo tudi plezati po drevu in so s tem postali globlji in zanesljivi.

4. Včasih pa je treba otroke le prepustiti same sebi, da si naberejo izkušnje. Morda bo pa deli kdo v bazen (pažni, da ni v njem preveč vode) in bo moral potem prenašati posledice mokre obleke (postelja in vroč čaj).

Vse moje navedbe najbrž dišijo po »svzorni ženici«, kar pa poudarjam, nisem.

Zdi se nam, da je ta mati, kljub njeni nasprotni trditvi v dobrem pomenu le svzorna žena. Vse naredi brez velikega hrupa in zna ustvariti v družini pravo sožitje, čeravno so njeni »veliki otroci« še majhni; našla je dobro metodo poučevanja. Človek ima nehotne občutke, da je v tej družini vse »veselo« in varno, kakor naj bi bilo v vsaki družini.

Obleka z globokim izrezom in ozkim krilom. Da bi jo lahko čimbolj izkoristile in uporabile za več priložnosti, ima še jopico, ki se v pasu tesno prilga, in nekakšno »nadkrilo«, ki je spredaj odprta in ima nabokih tri poševne gube.

Sevničanom v premislek

V petek, 28. avgusta, je bil sklican zbor za področje Sevnice redni zbor volivcev. Na dnevnem redu so bila izredno važna in zanimiva vprašanja — rekonstrukcija, odnosno asfaltiranje ceste, izboljšanje poravnalnega sveta, problemi v gospodarstvu in priprave za občinski praznik.

Človek bi pričakoval, da bo ob takem dnevnem redu dvorana nabito polna. Prišlo pa je vsega skupaj le okoli 60 volivcev, čeprav šteje to področje okroglo 1300 volivcev. Ni namena razprave govornikov o sklepčnosti, temveč o nečem drugem.

Verjetno je res, da je bila propaganda nekoliko šibka. Kljub temu je lahko vsak državljan, ki se zanima za probleme svojega kraja, videl zadnje dni ne ravno majhno število plakotov, ki so vabili na zbor. Vse štiri točke pa so trenutno najbolj pereča področja sevniškega vsakodnevnega življenja: O asfaltiranju so mnenja pre-

cej različna. To je pokazala tudi razprava na tem zboru, še več proti menju je verjetno izraženih drugje. V razpravi se je oglasilo le nekaj ljudi in še ti z različnimi pogledi na dela, ki se opravljajo. Kaj pravijo ostali, ki jih na tem zboru ni bilo?

Razprava o zadevah iz gospodarstva — poročila sta predsednika sveta za gospodarstvo in finance — je bila mrtva. K sporu za občinski praznik ljudje nimajo bistvenih pripomb. Ljudje so pričeli predčasno odhajati.

IZ KOSTANJEVICE

HMELJ — ZELENO ZLATO

V Kostanjevici zdaj že drugo leto obirajo hmelj. Lanski pridelek je bil bolj piclel, letos pa je tudi tu hmelj tako obrodil, da je uprava državnega posestva prav v etički za prostor. Zgodilo se je nekaj, kar skoraj nismo pričakovali. Prideleka je toliko, da so z njim napolnili razstavišče, telovadnico in oder

ter balkon v Domu kulture. Pravijo celo, da bodo prekinili s kino predstavitelj, ker bodo tudi v dvorano spravili obilni pridelek. Če bo hmelj še naprej tako dobro rodil, niso bile zaman investicije, ki jih je društvo vložilo. Nasprotno: kaže, da bo v poletnih mesecih za tukajšnje prebivalstvo še en zaslužek več, hmelj sam pa bo predstavljalo važno gospodarsko panogo v dolini. Med številnimi obratniki hmelja je veliko mladih in pa tudi mnogo prebivalstva z onstran meje je prišlo. Z Otrca se je letos še klub vsemu odpeljalo cel voz deklet v

Savlnjsko dolino, vendar vse kaže, da so šle letos zadnjič tja, kar na sezonsko delo. Tudi s šentjanjevskega konca slišimo, da je hmelj letos prav tako obrodil in tudi tam je nekaj časa nimašo kino predstav, ker so morali dvorano porabiti za skladišče zelenega zlata.

Tovarna perila pojde v grad

Ko se je Tovarna perila vsečila v razstavne in klubne prostore Doma kulture v Kostanjevici, stih vsi gojili tiho željo, da bi kmalu nastopil čas, ko bi se lahko preselila v grad. Zda, kakor je silasti, se resno približujemo uresničitvi. Za stvar se je zavzel tudi občinski ljudski odbor Videm-Krško, ki bo to uresničitev vsestransko podprl. Tako bo mogoče podjetje razširiti, ker je v gradu nemogoče prostora. Hkrati s tem pa bo oživela tudi starodavna zgradba, ki je bila vsa povojna leta zasedena v enem samem traktu, kjer je delovala Vinarska zadruga. Seveda je stvar še kljub temu precej oddaljena od uresnitve, ker bo potrebno še mnogo adaptacij, da bodo prostori dobili svojo končno podobo.

Šole so se spomnil

Bratje in sestre pokojnega pesnika Jožeta Cvečarja, ki živé v Ameriki, so se letos vrnili v domovino. Obiskali so tudi šole, kjer so delali prve korake v življenju. Ob tej priložnosti so poklonili 8.500 dinarjev, za kar se jim uprava šole iskreno zahvaljuje. Prav tako so obljubili, da bodo poslali za učne namene tekoče ameriške revije, kakor tudi druge alikovno gradivo iz Združenih držav.

Drobne iz Metlike

21. avgusta so volivci v Metliki sprejeli sklep za ureditev in asfaltiranje ceste skozi mesto. Sklenjeno je bilo, da bodo posetniki oziroma kmetje prispevali 2 odstotka od dohodkov, ugotovljenih po katastru za leto 1959. Prav tako bodo plačali 2 odstotka od dohodkov, ugotovljenih na davčni osnovi, vsi obrtniki in ostali s samostojnimi poskili, medtem ko bodo delavci in uslužbeni prispevali 1 odstotek vseh osebnih dohodkov v enem letu. Prispevki se bodo lahko plačevali z denarjem, delom, vozniki ali pa tudi z gradbenim materialom.

Kanalizacija glavne ceste v Metliki

Kanalizacija glavne ceste v Metliki, ki jo izvršuje Belokranjsko gradbeno podjetje, dobro napreduje, čeprav je zadnje tedne zaposlenih malo manj delavcev kot prejšnji mesec. Primanjkuje namreč velikih betonskih cevi, ki jih

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Ledenski koledar

Četrtek, 3. septembra — Danj Petek, 4. septembra — Ida Sobota, 5. septembra — Lovrenc Nedelja, 6. septembra — Ljuba Ponedeljek, 7. sept. — Marko Torek, 8. septembra — Marija Sreda, 9. septembra — Peter

KINO

BREZICE: od 3. do 4. septembra jugoslovansko-italijanski film »Nevita«, 5. septembra ameriški film »Kraljica Kristina«. Od 6. do 7. septembra francoski film »Detektivska zgodba«. Od 8. do 9. septembra jugoslovanski film »Vester je ponehal ob zori«. KOSTANJEVICA: 6. septembra italijanski film »Kasta Diva«. 9. septembra ameriški film »Grand hotel«. METLIKA: od 5. do 6. septembra »Don Khot«, 2. septembra »Potepuh«. NOVO MESTO »KRKA«: od 1. do 3. septembra ameriški film »Velikani«. Od 7. do 9. septembra nemški film »Zato, ker te ljubim«. SEVNICA: od 5. do 6. septembra ameriški film »Zigosa«. TRENBJE: od 5. do 6. septembra češki barvni film »Pokorno javljanje, Svek II«. Predstava v nedeljo ob 14. in 19. uri. ZUZEMBERK: 6. septembra ameriški film »Tarzan brani džunglo«.

OBVESTILA

Zdravstveni dom, Protituberkuozni dispanser Novo mesto obvešča prebivalstvo, da ne bo postojal v dneh 19. in 12. septembra.

PROGLASILA

Prodajna hiša z lepim vrtom v bližini Novega mesta. — Poizve se v Novo mesto. Paderšičeva 28. Prodajna hiša v kuhinjski pohistvo. Naslov v upravi lista — (801-59). Prodajna hiša v Topoljini v vzhodnem stanju. — Naslov v upravi lista. (802-59).

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO V času od 24. do 31. avgusta je bilo rojenih 5 dečkov in 9 deklic. Poročili so se: Anton Petje, sobotnikar in Ana Barbo, bolničarka, oboje iz Novega mesta; Valentina Brajdčič, delavka in Ljudmila Brajdčič, delavka, oboje iz Prečnej Leopold Poglavec, rudar iz Laškega in Marija Saje, hči kmetovalca iz Kalaj; Alojz Koprivnik, ključavničar iz Smihela in Marija Kic, delavka iz Potočnega vasi. Umrla je: Marija Ivanec, kmetovalca iz Gaberja, stara 71 let.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Martin Krall, delavec iz Zajčje-ga vrha, si je poškodoval desno nogo; Martin Jakše, vojni invalid iz Malega Podlujbna, je padel s kozoletca in si poškodoval glavo; Neža Dular, hči učitelja iz Novega mesta, je padla in si poškodovala desno roko; Alojz Benčina, električar iz Kočevja, je padel in si poškodoval glavo; Leopold Rus, delavec iz Meniške vasi, je padel s kolesa in si poškodoval glavo; Alojz Novosel, strojnik iz Zabajar iz Pavlove vasi — dekelico, Julijana Kašič iz Migolice — dekelico, Jožefa Rajkovič iz Ribpovca — dečka, Marija Blažič iz Stantenberka — dečka, Marija Tomšič iz Čenčevke — dekelico, Stan-ka Rašaj iz Novega mesta — dekelico, Marija Prelogar iz Nove Ložine — dečka, Terezija Barborič iz Zavrtnice — dekelico, Slavka Uhan iz Čašnjice — dekelico, Martina Rolih iz Smolenje vasi — dečka, Malči Zupančič iz Straže — dekelico, Olga Lavrič iz Starih žag — dečka, Marija Grm iz Zalisca — dekelico, Ana Ajdšek iz Goriske vasi — dečka, Olga Jev-nkag iz Dol. Nemške vasi — dečka, Marija Kolenc iz Rodin — dekelico, Marija Kovar iz Ponikve — dečka.

RAZPIS

Dopisna šola Ljubljana razpisuje vpis v dopisne jezikovne tečaje nemške in italijanske prve (začetne) in druge (nadaljevalne) stopnje. Zadnji vpisni rok je 13. september 1959. Vpis v I., 2. in 3. letnik dopisne ekonomske srednje šole se nadaljuje; zaključili ga bodo predvidoma v oktobru, zato pohihte z vpisom. Člani organizacije Zveze borcev imajo pri soljni popust. Podrobna navodila in listkovine za vpis dobite pri občinskih od-

Sklep zbora volivcev v Sevnici

V petek je bil v Sevnici zbor volivcev za sevniško področje. Med najvažnejšimi sklepi, ki jih je zbor sprejel, so predvsem sklep o prostovoljnem delu pri rekonstrukciji in asfaltiranju ceste skozi Sevnico, vsak na 18 let star državljan naj bi letos prispeval 10 ur prostovoljnega dela. Razpored udarnikov in organizacij, dela bo vodil poseben štab pod predsedstvom predsednika sodišča Rajka Zupanca. Volivci so presodili, da ni prepozno, da sami posežejo v urejanje svojih problemov. V poravnalni svet so soglasno izvolili Valentina Hribarja, Slavija Kolarja, Stanika Požuna in tri namestnike. Pri obravnavi problemov iz gospodarstva so volivci poslušali poročila predsednikov sveta za gospodarstvo in finan-

Tri novice iz Črnomlja

Občinski komite v Črnomlju je ustanovil večerno politično šolo, ki je namenjena delavcem gospodarskih organizacij in ustanov. Vsa pripravljajna dela za nemoten pouk so opravljena, le finančna sredstva bo treba še zagotoviti v celoti. Tečaj, ki ga bo obiskovalo nad trideset interesentov, bo trajal pet mesecev in pouk bo le v popoldnavnem času. Predavateljski kader je pripravljen. Ideološka komisija pri občinskem komiteju je sestavila anketo, ki je namenjena članom črnomljskih kolektivov. V tej anketi naj bi se sleherni proizvajalec izjavil: 1. v katerih organih družbe

Obpravilni oziroma poslušali so se poročila o pripravah za občinski praznik, ki bo 14. septembra.

popravlil in podobnih drobnih uslug ne bodo mogli živeti. Zato so neprestano mislili na razvoj svojega podjetja. Prizadevni upravnik, tovariš Ke-rin, je izdelal načrt za kombinirano sobo tipa »Mlojka«. Lično izdelano so jo potem razstavili na spomladanskem zagrebškem velesejmu, kjer je vzbudila med obiskovalci in potrošniki mnogo zanimanja. Tako so spomladni pričeli že z neko obliko serijske proizvodnje. Prvih 50 garnitur te kombinirane sobe so takoj prodali ljubljanskemu podjetju »Lesnina«, ki je odkupilo vso proizvodnjo, tako da jim za domače potrebe le tu in tam uspe kaj narediti. Trenutno imajo že za okrog 90 garnitur nedokončane proiz-

Od začetka težav do uspeha

Aprila lani je občinski ljudski odbor Senovo izdal odločbo o ustanovitvi Mizar-ske delavnice v Brestanici, ki je pričela obratovati pred dobrih letom dni. Obratne prostore, ti so obenem tudi poslovnih, jim je dala v najem elektrarna, osnovna sredstva pa so dobili od občine. Z investicijskim posojilom so si pozneje zgradili še skladišče in sušilnico za les. Takrat so se bavili predvsem z uslužnostno dejavnostjo, tako da so izvrševali razne usluge, tu in tam pa naredili še kaj po naročilu. Vsega je bilo takrat zaposlenih samo deset delavcev in uslužbenec.

V tem, komaj ustanovljenem, obrtnem podjetju pa so se zavedali, da se samo od

vodnje, katere pa bodo v septembru že šle na trg.

Kot vidite, se je brestanškim mizarjem kmalu nasmehnila sreča, pojavila pa so se tudi težave. Predvsem jim za nemoteno proizvodnjo primanjkuje obratnih sredstev, strokovnega kadra, strojev itd. Število zaposlenih so sicer povečali na 35, toda večina teh je nekvalificiranih, in so prej opravljali razna dela v rudni-ko, elektrarni ali kje drugje. Pred kratkim so izvolili tudi prvi delavski svet, ki si močno prizadeva čimprej priti na zeleno vejo. Polletni proizvodni načrt seveda niso dosegli. Računajo pa, da bodo premostili vse težave in letni načrt — ta predvideva realizacijo 30 milijonov dinarjev — dosegli. To jim potrjuje že julij, saj so v tem mesecu realizirali kar 4 milijone dinarjev. Izgledi pa so, da bo realizacija ob upoštevanju še nedokončane proizvodnje ostala vsaj na tej višini vse do konca leta. S tem bi letošnji družbeni plan vsekar dosegli. To pa marljivim brestanškim mizarjem — tudi mi iskreno želimo! Rihard Šoper

Kam to pelje?

Misli ob prestopku mladoletnika

17 let ima; doma je v hribovski vasi, ker je le nekaj hiš. Med vojno so bili izseljeni, roditelji se je daleč od domovine. Oče je v bolnici, mati bolna doma. Mala kočarija je v otroških rokah, doma gospodinjica mlajša sestra. Teško je življenje v takih razmerah.

V dolini so pri podjetju sprevideli, da mu je resnično teško in so ga vzele v službo. Stregel je zidarjem, dali so ga na gradbišče blizu doma. Tako je prišel v stik z drugimi delavci, videl je drugačne razmere, silil si to in ono. S širjenjem obzorja so se mu začele porajati želje, ki jih prej ni imel. Kupil si je staro kolo. Tako je menda pri večini mladih ljudi, ki pridejo iz vasi in se vključijo v novo vrsto življenja. Prihajajo iz revne okolice med delavce, zaželijo si vsak dan več.

Koliko more zaslužiti tak streljač pri zidarjih? Dovolj za samostojno preživljanje, seveda skromno. Toda za mladega fanta je to mnogo premo! Staro kolo, medtem ko se drugi vozijo z mopedi, motorji in avtomobili! Od želje do izpolnitve je pa dolga pot. Fant si je zaželel boljše kolo, morda na tihem celo motor. Ker ni imel sredstev, je ubral drugo pot — pričel je krasti. Najprej je sunil na nekem motorju stikalo, nato na drugem še eno, nekje je dvignil krmilo s kolesa, na drugem kolesu je odmontiral sedež. Pri eni teh montaž so ga zalotili. Nič ni pomagalo, začelo se je zasliševanje, ljudska milica, priče, ovadba in na koncu — sodišče. Res je v tem času iz starega in oguljenega kolesa postalo kar moderno kolo, s tremi zavorami, z dvema električnima stikaloma, z metri električnih žic od dinam do dveh stikal... Toda vse to se je sedaj razblinilo, spet jaha svojega starega konjička, brez stikal in z eno zavoro. Vsako jutro od oddaljene vasi do gradbišča in nazaj. Bil sem priča na obravnavi proti njemu. Sedel je tam, pred sodnikom kot kučr nesreče. Vse je odkrito priznal — saj ni imel kaj tajiti. Obravnava je bila končana v pol ure. Ko ga je sodnik vprašal, kam to pelje, ni vzdržal več. Obililo so ga solze. Ob tem sem se zamislil. Zakaj jočeš, fant? Zakaj jočeš šele sedaj, ko je dejanje že tu in ko si že ožigosan. Ni imel besed za opravičilo, vse v njem se je lomilo, ko je hipal. Obsojen ni bil, ker je obljubil, da kaj takega ne bo nikoli več storil in da si bo raje prizadeval, da čimprej pride do boljše dela — z učenjem! Ni vedel povedati, zakaj je tako pričel. Za drugo stikalo ga je nagovoril njegov prijatelj v vasi, ki bi bil tudi rad imel kolo, tako okincano kot on. Kam bi ga vse to pripeljalo? Ni vedel, toda ob vsem tem je bil menda le prepričan, da je boljše svoje želje uresničiti počasi, toda na pošten način. Je uspejo sodišču spraviti fanta na pravo pot? Verjetimo njegovi obljubi, morda nas le ne bo razočaral.

90 let gasilskega društva v Metliki

Ta mesec ga prostovoljno gasilsko društvo v Metliki sivečano proslavilo 90-letnico svojega obstoja. Iz ohranjenih listin je namreč razvidno, da je 18. september 1869, ko je 21 Metličanov ustanovilo prvo požarno brambo na Slovenskem, hkrati tudi rojstni dan slovenskega gasilstva.

Da bi ta pomembni dogodek primerno proslavili, pripravljajo prostovoljno gasilsko društvo v Metliki vednevo proslavo. Tako bo 13. septembra v Belokranjskem muzeju odprta gasilska razstava. V naslednjih dneh pa bo še predavanje o metliškem gasil-skem društvu, predvajali bo-

O novem bazenu v Dol. Toplicah smo pretekli teden že pisali. Danes objavljamo še fotografijo: Kečke mlajši je s skalnatega stolpa kot prvi skočil v bazen in ga tako po stari tradiciji odprl... (Foto Peter Romanič)

AVTOBUSNI VOZNI RED

Ker je vpeljanih nekaj novih avtobusnih prog, nekatere so ukinjene, nekatere pa imajo spremenjen vozni čas, objavljamo nov vozni red:

PRIHODI AVTOBUSOV V NOVO MESTO IZ SMERI:
 Bizelsko preko Kostanjevice ob 6.35.
 Brezje preko Kostanjevice ob 7.30, 9.30 (samo ob delavnih).

ODHODI AVTOBUSOV IZ NOVEGA MESTA V SMER:
 Bizelsko preko Kostanjevice ob 6.25, 7.18, 8.20, 8.50, 10.15, 11.05, 13.30, 15.10, 16.00, 16.20, 20.30.
 Karlovec preko Netretiča ob 15.50.
 Kočevje preko Dolenjskih Toplic ob 7.10.
 Kranjska gora, Bled, Ljubljana ob 8.10.
 Ljubljana — po avtomobilski cesti ob 6.25, 7.18, 8.20, 8.50, 10.15, 11.05, 13.30, 15.10, 16.00, 16.20, 20.30.
 Ljubljana — preko Dolenjskih Toplic ob 8.00, 17.20.
 Piran, Koper, Ljubljana ob 8.50, 12.10.
 Sevnica preko Mokronoga ob 7.45.
 Sentjernež ob 6.25, 7.30, 9.30 (vozi samo ob delavnih), 12.00 (vozi samo ob ponedeljkih, sobotah, nedeljah in praznikih), 16.25 (vozi samo ob nedeljah in praznikih) 16.35, 17.25.
 Vinica preko Metlike ob 7.10, 8.20.
 Zagreb po avtomobilski cesti ob 7.05, 14.10, 15.00, 15.55, 17.40, 18.00.
 Zagreb preko Kostanjevice ob 16.35, 17.25.

Beograd ob 15.55.
 Dolenjske Toplice ob 7.10, 8.00, 8.55, 12.40, 17.20 (samo ob delavnih), 20.55 (vozi samo ob nedeljah in praznikih).
 Smarjske Toplice ob 7.45, 8.30, 12.43 (vozi samo ob sobotah, nedeljah in ponedeljkih), 17.28 (ob nedeljah in praznikih), 20.58 (vozi samo ob sredah, nedeljah in praznikih).
 Poreč, Portorož, Ljubljana ob 10.15.

OBHODI AVTOBUSOV IZ NOVEGA MESTA V SMER:
 Bizelsko preko Kostanjevice ob 16.25.
 Brezje preko Kostanjevice ob 12.10 (vozi samo ob delavnih), 13.50.
 Dobro polje preko Dolenjskih Toplic ob 13.10.
 Kostanjevice preko Krškega ob 14.30.
 Karlovec preko Netretiča ob 6.00.
 Kočevje preko Dol. Toplic ob 14.15 (samo ob delavnih), 17.30 (samo ob nedeljah in praznikih).
 Ljubljana po avtomobilski cesti ob 6.00, 6.40, 7.10, 7.15, 8.30, 13.45, 14.15, 15.15, 16.00, 17.35, 17.45, 18.40.
 Ljubljana preko Dolenjskih Toplic ob 5.15, 14.45 (samo ob delavnih), 18.00 (samo ob nedeljah in praznikih).
 Piran (Ljubljana) ob 16.00, 18.40.
 Sevnica preko Mokronoga ob 14.15.
 Sentjernež ob 5.30, 6.30 (samo ob delavnih), 9.45 ob sobotah, nedeljah in ponedeljkih), 12.10 (samo ob delavnih), 13.50, 16.25.
 Vinica, Metlika ob 14.00, 16.10.
 Zagreb po avtomobilski cesti ob 7.25, 8.20, 9.10, 10.15, 11.10, 12.10, 15.15.
 Zagreb preko Kostanjevice ob 5.30, 6.30.
 Zagreb, Beograd ob 11.10.
 Dolenjske Toplice ob 5.15, 9.35, 13.10, 14.15 in 14.45 (vozi samo ob delavnih) 17.00 (vozi samo ob nedeljah in praznikih), 18.00 (vozi samo ob nedeljah in praznikih).
 Smarjske Toplice ob 9.35 (vozi samo ob sobotah, nedeljah in ponedeljkih), 14.15, 14.30, 13.00 (vozi samo ob nedeljah in praznikih), 18.00 (vozi samo ob sredah, nedeljah in praznikih).
 Poreč, Portorož ob 15.15.

PRIPOMBE:
 Potnike, ki se bodo vozili v Dolenjske Toplice, opozarjamo, da vozijo zaradi del na cesti Novo mesto — Vavta vas — Dolenjske Toplice avtobusi preko Prečnej. V Dolenjske toplice peljejo samo avtobusi, ki imajo odhod iz Novega mesta ob 9.35, 14.15, 14.45, 17.00, 17.30 in 18.00, ostali avtobusi pa imajo postajo v Polju pri Dol. Toplicah. Na progi Novo mesto — Dobro polje vozi avtobus od 1. julija dalje samo ob nedeljah, torkih in četrtkih in to z istim pehodom in odhodom, kot vozi sedaj. Vsi avtobusi prihajajo in odhajajo izpred kavarne »Metropole (pri pošti).

Danica
Zupančič

Gorjanska košnja

Košnice dajejo našim Gorjancem posebno privlačnost. Prostrani gozdovi so sem in tja pretrgani in poživljeni s tra-

Gorjanski dedek Mráz? Ne, pa pa podgorjanski dedek, Janex ERJAVEC iz Gor. Suhadola, ki že 87 let gleda gorjanske gozdove in košnice

tami, polnih zelenine in gorakega cvetja. S teh košnic odpeljejo Podgorci marsikateri voz sena, ki jim pomaga prerediti živino preko zime.

Gorjanska košnja je za Podgorca eno najtežjih kmetijskih opravil, vendar je v njej tudi mnogo lepote in veselja. Pri gorski košnji pride do izraza trdnost vaške skupnosti, medsebojna pomoč pri delu, spretnost posameznika in kolektivno razvedrilo.

V času košnje so Gorjanci morda najlepši. Zivljenje utripuje na košnicah: rože so v razcvetu, žuželke brenče v vročem soncu, kose režejo zrelo travo, živina sope, vozovi škripljejo, ališijo se glasovi ljudi. Proti večeru se košenica umiri. Na robu se pojavljajo dim, ki se meša z meglicami. Kosci posedejo okrog ognjev, se pogovarjajo in pojo.

Poetični stran gorske košnje je privabljal izletnike. Mnogi so prihajali v Gorjance najraje v tem času. Viktor Pirnat je kot navdušen turist precej enostransko popisal gorjansko košnjo (Planinski vestnik 1941).

Po košnicah na novomeški strani Gorjancev kosijo vasi Vrhpolje, Cerovi log, Suhadol, Jugorci in Gaberje, Jugorci in Gaberčiči imajo košnice v pobočju Gorjancev kmalu nad vasjo (Jelenov skok, Glavčev graben, Bajta, Gospodična in druge). Vasi Vrhpolje, Cerovi log in Suhadol skorajda niso imele svojih košnic. Prostrane košnice okoli Miklavža so bile

last poganške in ruperške gručine, ki sta oddaljeni kmetom košnja. To košnja so licitirali, še pogosteje pa so jo oddajali v zameno za delo v vinskih gorah. Obe gručini sta imeli vinograde po podgorjskih gorah, zlasti v Gaberski gor. Sivi delovnih dni, ki jih je moral kmet opraviti za voz sena z različno odvisno od kvalitete sena. Košenica Pri Jezeru blizu Miklavža je bila močvirna in je dajala slabo seno, na drugi košnici je bilo veliko mravljišč, ki so hudo ovirala košnjo. Povprečno je veljalo, da je opravil kmet za voz sena po tri dneve v gorci. Nekatere družine so desetletja jemale isto košnico v košnjo. Za predvojna agrarna reforma je mnogo teh košnic prisodila kmetom v last. Prostrane košnice okoli Trdinovega vrha so last Zumberčanov, prebivalcev jugovzhodnega pobočja Gorjancev.

Čas gorjanske košnje je odvisen od lege košnic. V bližnje košnice se spuste Gaberčiči in Jugorci že takoj po Petrovem (29. junij), v polnem razmahu pa je njihova košnja v prvi polovici julija. To je tudi čas košnje po zumberških košnicah. Najkasneje dozori trava

Ob robu senčnih host bi se seno slabo sušilo. Zato ga je treba znositi na sonce

po košnicah okoli Miklavža. Iz Cerovega loga, Vrhpolja in Suhadola se odpravijo kosci v Gorjance v Aninem tednu (po 26. juliju).

Za gorjansko košnjo si priskrbi gospodar čimveč ljudi, ker je delo naporno in vreme ne čaka. Košnja v gori je bila od vseh kmetijskih del najbolje plačana. Podgorci so ljudi za košnjo bolj malo najemali. Delali so na odvrčilo — drug drugega so pomagali, dokler ni bilo vse seno pospravljeno. Pač pa so hodili Podgorci kositi »na

Laško. — v Zumberak. Zumberčani so se v polpretekli dobi ukvarjali s krošnjarjenjem in drugo trgovino, za kmečka dela pa so najemali delovno silo. Podgorci so veliko dninarili po Zumberku in nekdanje veljalo, da se pri Lahih »ta več dinar zasluži«.

V času košnje se Podgorci preselijo v Gorjance. Na voz nalože kose, grablje, vile, kolčiče za kuho, koš jedi, banke in putrhe. Če vreme ne nagaja, ostanejo gori, dokler ne pokose vsa košnice. Prenočujejo kar v senčnih kopicah. Ženske odhajajo zvečer v dolino, da doma opravijo živino in prinesejo naslednji dan svežo hrano koscem. Če je dovolj ljudi, da ni treba pomagati pri sušenju, kose kosci z majhnimi presledki ves dan, od jutra, ko se zdan, pa do mračka. Tisti, ki suše, imajo tudi ves dan polne roke dela. Seno se suši več dni in imajo opraviti s »frišno« in »staro« mrvjo. Seno iz senčnih krajev znosijo na posebnih nosilih na sonce, kjer je dobro sušilo. Zjutraj redi raztepejo, preko dneva je treba seno večkrat obrniti, zvečer ga spravijo v kopice, ki jih drugo jutro spet raztrosijo.

Posebna oblika spravljanja sena v Gorjaci je koplje. Po-

in spravljeno v koplje, za začno voziti v dolino. S tem, da so ga zložili v koplje, so ga zaščitili pred dežjem in hkerati že opravili nakladanje na voz. Koplje namreč samo zvrnejo in za pritrđijo na smuke, pa gredo z njim v dolino.

Smuke so za vožnjo po gorjanskih strminah prirejen voz. Z navadnim vozom ne morejo po teh razprtih kolovozih ničesar opraviti, smuke pa prožno drže navzdol. Na prvo premo voza pritrđijo dva vzporedna drogova približno iste dolžine, kot je sestavljen voz. Ta dva vzporedna drogova vežejo preč. ne late »police«.

Po zumberških košnicah poteka košnja podobno. Po deset in več Podgorcev iz ene vasi se je včasih odpravilo k »Lahom« v košnjo. Ponašje so hodili kositi gospodarjem iz vasi Gaj, Sekulčiči in Radatoviči, ki imajo svoje košnice po Trdinovem vrhu in doli do Malicevega krča. Kosci so spali na gospodarjevem skednju. Kmalu po polnoči so odšli proti košnicam, da so začeli kositi brč, ko se je videlo, če je bila košenica dalet od vasi, so ostajali kar gori, dokler so kosili pri enem gospodarju. Ko so mu opravili seno, so šli v vas pravit zaključek košnje in se pogoditi z drugim gospodarjem. Na oddaljenejšje košnice so Zumberčani pritovalji hrano in pičajo na oslih, na bližnje pa so jo znesle ženske v jerskih in koših. Ženske v beli noši s širokim zloženim krilom in otovorjeni oslički so bili značilna pojava na zumberških košnicah v času košnje. Jugovzhodna pobočja Gorjancev so bolj položna, zato spravljajo seno s košnice domov Zumberčanom ni delalo toliko, skrbt kot Podgorcem.

Za gorjansko košnjo pripravijo kmetje dobro in tečno hrano, da se podpro za težko delo. Zjutraj, ko začne kositi, dobe kosci žganja. Okoli šeste ure imajo »frustek« — slanino, čebulo in kruh. Sredi popoldneva je predjuznik, za katerega pripravijo klobase ali kakšno drugo meso. Za opoldanski obrok je v navadi kisel zelje, v katerem se je kuhala krača, ali pa jesprenj, v katerega je tudi stopil pakec. Popoldanska malica je podobna dopoldanski; ves dan pa morajo imeti kosci in grablice dovolj vina.

Ponosno in ravno stoji na košnici pri Miklavžu koplje, ta gorjanska oblika spravljanja sena

Včasih so puščali koplje do zime na košnicah, potem pa so jih prevrnili in vlekli po snegu v dolino. Seno je bilo čvrsto zbiti in koplje je stal lepo skupaj. V enem koplju je bilo dve sto do tri sto kilogramov sena. Danes so že precej opustili to zimsko spravljanje sena v dolino. V Gaberje in Jugorje, kjer so košenice bliže vasem, suho seno sproti odpeljejo domov in ne delajo kopljev.

Na Miklavževih košnicah ostanejo koplje do konca košnje. Ko je vse seno posušeno

Mladi Steve Rockefeller, sin newyorškega guvernerja in najbogatejšega Američana, dedič milijard, se je zaljubil in zaročil s svojo sobarico, mlado Norvežanko Marjo Rasmussen. Na sliki ju vidimo, kako se peljeta na motokliku na obisk k dekletovim staršem v Soegneju. Pravijo, da bo poroka te dni v Oslu. V Ameriki so iz tega ljubezenskega romana napravili pravo senzacijo: zlobni jeziki trdijo, da je to kot naročena reklama za bližnje volitve, na katerih namerava stari Rockefeller spet kandidirati.

Srednji vzhod je neizmerno bogat z nafto. Tako je te dragocene tekočine v Kuvalu toliko, da se njen izvoz zelo pozna celotnemu gospodarstvu te male deželice. Vendar pa je tamkaj neka tekočina še bolj dragocena — ker je za življenje bolj potrebna: voda. Ker jo primanjkuje, stane dvakrat toliko kot nafta: za dva litra nafte liter vode. Pitno vodo s posebnimi pripravami pridobivajo iz morske vode, nato pa jo s kamioni in cisternami razvažajo potrošnikom po Kuvalu. Da pridejo v poštev le bogatejši stoji in na naftnih poljih zaposleni delavci, ni treba še posebej pripovedovati. Na sliki: poseben vozček-cisterna nataka vodo, da bodo z njo napolnili bližnji rezervoar na strehi.

Vsi fantki petih let so si podobni. Imajo kratke hlačke, zamazane od ulice in prašu, od polstronjenih klop po dvoriščih in siviaste zemlje. Ta dvorišča že dolgo niso bila počiščena. Prst je že vsa pečena, vsa izžrpana od sonca, ki vsako popoldne žge še zadnje trave. Utrujen od stopinj ljudi iz teh hiš, od ameti, ki padajo z oken...

Igral se je pred hišo. Obráz si je zamazal, ko je luščil omet z zidu in gradil piramido, dokler mu je ni nekdo pohodil. Prav tako je hotel narediti, kot so one v knjigi, ki jo ima njegova sestra... Ko se je tega naveličal (njegov prstki niso mogli več luščiti sivi omet) in ko je videl, da se strgalnik za čevlje ne da izpuliti, se je vsedel na rob pločnika. Mimo hitijo avtomobili. Kodrasta glavica se ozira za njimi. Če je rdeč in lep mu tudi pomaha. Vsi hite mimo. Ustavlja se le tovornjak, ki vsak dan pripelje v trgovino na onj strani ceste sadje. Ves dan ob osmih zjutraj in ob treh popoldne... Vsem se mudi. Tudi ljudem na pločniku za njegovim hrčkom. Po dekah, s katerimi je ograjeno gradbišče novega bloka, lep nekdo plaka. Veliki so. Zivobarvni in kričeli. Najbrž pripovedujejo o nastopu okteta, ki bo pel narodne pesmi ali pa o mednarodnem cirkusu, ki bo prišel v mesto. Z baletkami, ki hodijo po vrvi... Zena z veliko mrežo je zadela ob fantka, ki je sedel na pločniku in zamrmral nekaj o otrokih z ulice. Mož v tekem usnjemem sukniču je po pogladil po lasih. Mogoče ima tudi on takega fantka ali pa bi ga vsaj rad imel... Fantek pa se sploh ni obrnil. Zazrl se je tja čez ulico, kjer so se igrali otroci šestih ali sedmih let. Z ulice so z žličkami stržali vroč asfalt in ga gnetli. Črna lasa deklica je delala Indijanca z veliko glavjo, krivim nosom in dolgimi peresoma. Drugi, najbrž bodo že v šoli, daja kroglice in...

pločniku. Od tistih črnih, gladkih kroglice ni mogoče odvrtni oči. Gledal je tistega, kako se je stegnul z roko na ulico in zapilil žličko v asfalt. Tudi sam bi hotel imeti take kroglice. Vsaj nekaj. Ne toliko, kot jih ima oni... Zdele so se mu boljše kot kreda, ki mu jo nosi iz šole sestra. Kroglice lahko potem, ko se nehaš igrati, odneseš domov, jih spraviš pod posteljo ali pa jih skrleš v škatlo od

trga iz rok, z roko si je podrgnil lička in se še bolj umazal. Stopil je k fantu s kroglicami. Ta je sedel na pločniku in se igral. Tudi on se je usedel. Poželjivo je gledal kroglice, kako so se kotilile po tleh, zadevale druga ob drugo, se ustavljale v majhni vdolbini v pločniku ali pa zgršile in padale na cesto. Zdele so se mu lepše od tistih steklenih, ki jih je videl pri svoji sestrični. Lepše celo kot

Večeri med gorjanskimi kosc, so lepi in sproščeni. Z mrakom izgine vsa utrujenost. Z bližnjih košnic se zbero in posedejo okoli ognjev pod dišečem senu. Pečejo krompir, nekateri so se v dolini spomnili tudi na koruzo. Šaljivo se, prepevajo in pripovedujejo, kakšno je bilo včasih življenje v Gorjancih.

Na košnici Pri Jezeru je bila nekoč vas. Še danes se pozna zidovje in robovi na košnicah so sledovi nekdanjih brazd. Nekateri menijo, da so odšli ti prebivalci z Gorjancev zaradi turške nevarnosti, drugi pa trde, da so morali bežati pred mravljami, ki so jih hotele uničiti. Mravelj je na tem mestu

Smuke so najprimernejši »tovornjak« za gorjanske strmine. Z njimi odvažajo seno v dolino

NEKAJ OKROGLIH

NAJPREJ...
»O, midva sva nekdanja sošolca, tovariš generalni direktor. Ali se me morda še spominjate?«
»Hm, če se vas spominjam? Najprej mi povejte, kaj želite.«

MED KADILCI
»Izvolite tole »Virginijo«, je izvrstna.«
»Hvala, od danes zjutraj ne kadim več.«
»No, vseno, kar vzemi. Boš imel za jutri...«

PRIJETNI VECERI
Konstantin že leta in leta vsak večer obiskuje zelo simpatično in lepo damo in preživlja z njo ure v prijetnem pogovoru.
»Zakaj pa ne poročiš te čudovite ženske?« ga vpraša prijatelj.
»Da bi jo poročil?« se začudi Konstantin. »Vraga, kje bi po tleh preživljal te prijetne večere?«

TEZAVA S PSOM
»Čujte, tovariš veterinar,« pravi lastnik velike in močne doge, »tale pes mi prizadeva grozne preglavice. Nепrestano dirja za majhnimi avtomobili.«
»O, to ni nič hudega,« ga tolaži veterinar, »psi sploh radi tekajo za avtomobili.«
»Vem. Ampak moj jih vlačim na vrt in tam zakopava...«

Koscem, ki podirajo dišečo travo gorjanskih košnic, se prilije žujina. Gospodinja in gospodar poskrbita, da je obilna in zalita

še danes toliko, da je košenica polna kopljev, čeprav jih večkrat razkopljejo. Največ teh gorjanskih prebivalcev se je preselilo v Gornji Suhadol. Majhne lesene hiše in stare steklenice so prinesli seboj in jih postavili v vasi. Več hiš ima še prilimek ali hišno ime Gorjanec. Pred kakšnimi sedemdesetimi leti so prenehali Podgorci pravit prašice v Gorjancih. Novi lastnik ni dovolil, da bi prašiči delali škodo po gozdovih. Erjavec Janez iz Gornjega Suhadola, ki je danes star 87 let, je še pasel prašice v Gorjancih. Jeseni, ko je začel zoreti želod in je začela odpadati bukovca (žir), so iz vasi Loka, Stara vas, Orehoviča, Cerovi log, Leskovec in Suhadol zagnali prašice v gorjanske gozdnate dove, v bližnje vasi so jih zvečer prignali domov. Nekateri so imeli prašice ves teden gori, v

nedeljo so jih prignali domov, da so kaj toplega pojedli. Vas Cerovi log pa je imela na Kobili velike skupne svinjake. Tu so držali prašiče, dokler ni zapadel sneg. Prašičem so na pasiš nagajali volkovi. Pastir ni bil nikoli brez »ostrega« v gori. Nekateri so zaganjali prašice v hoste tudi pozimi. Rih so snegu in si za silo nabrali želoda in žira. Stari Suhadolčan se spominja, da so lastniku gozdni plačevali po eno krono od vsakega svinčeta, ki se je paslo v Gorjancih.

Zvrste se še druge pripovedi o Kukovi gori, ki je polna vode, o dekletu, ki je z volmi vred utonilo v Jezeru... Ognji dogorevajo, žerjavica se spreminja v pepel, pri Miklavžu odboje polnoči. Kosci se bodo za dobre tri ure vlegli v kopice, potem pa bodo spet zamahnili po rosnih travah.

PAMETNO VPRAŠANJE

Moja stari deveti rojstni dan in gleda, kako ji mama zatika v torto devet svečk.
»Mama, zakaj pa nsi raje spekla devet tort in dala samo eno svečko?«

Konjski rep za »konjski rep«

Natanko 1 kg je tehtal jurček, utrgan v bližnji Novega mesta pretekli teden. Čas jesenskih gob in gobarjev je napolnil. Posebno po lisičkah je veliko povpraševanje, njihova cena je pa letos posebno ugodna

Peter Breščak

KROGLICE iz ASFALTA

copat BOROVO. Drugi dan se zopet igraš z njimi.
Tudi kredo je imel rad. Z njo je risal po pločniku. Kot mnogi fantki po mestih. Toda njegove hiše z velikimi trdnjaskimi vrati in majhnimi okni, s trikotno streho brez dimnika, so mu ljudje hitro pohodili ali pa jih je spral dež. Hotel je imeti te lepšje kroglice. Vstal je in stopil s pločnika, že je bil sredi ulice in skušal zariti praške v asfalt. Asfalt pa je bil trd pretrd za njegove majhne prstke. Prilpel je avto. Hitro je stekel na drugo stran bloka. Sofer se je nagnil skozi okno (polepljeno z dekletji iz bogve katere revlje) in nekaj zakrčljal. »Vidiš, saj bi te lahko povzeli...« je rekla deklica, prišla ga je z leva roko v desni je držala kanglico s peakom. »Nikoli ne smeš sam na cesto...« mu je še govorila. Fantek pa se ji je iz-

tistj porcelanasti srnjacek, ki stoji v izložbi v pasaji. Ves majhen je in rjav, tudi njega bi rad imel...
Spazil se je po tleh do kroglice, ki so padale s pločnika na cesto. Pobral je najprej tisto, ki je ležala čisto blizu, in jo stisnil v roko. Potem se je spazil do praga hiše in jo ogledoval. Najprej je stisnil z zobki, skoraj bi jo pregriznil, nato pa jo je pobral in spravil v zep. Začel je pobirati še druge. Vseko, ki je ležala na cesti. Skopljnje mimo ločih ga niso motile, imej jih je že šest ali sedem. V žepu so se mu začele lepiti druga od druge. Seda, ko je že imel kroglice, se je hotel igrati. Potegnji je fantka, ki je delaj kroglice za roko in mu pokazala svoje... Oni ga je malce začudeno pogledal, potem pa ga je vgrabil za roko in zakrčljal.
»Moje kroglice, MOJE KROGLICE.

kje pa si jih vzel?« Še vedno mu je stakal roko. Kroglice so se že zlivale druga v drugo in kmalu je bila le še ena sama, velika, ki je med prsti uhajala ven.
»Tu sem jih pobral, glej...« Z roko mu je pokazal na cesto.
»Vseeno... Jaz sem jih naredil... Njegovo vpitje je privabilo še druge otroke.
»Saj mu boš zvrš roko, pusti ga,« je prosilo dekletce, ki je v roki držala kanglico s peakom.
»Saj jih imaš že veliko...« se je branil fantek in se sklonil, da bi pobral tiste, ki so bile razmetane po pločniku. Dajal mu jih je v roko, drugo za drugo, kot da bi s tem hotel rešiti tiste, ki jih je nabral zase. Oni pa mu je med tem zvil iz roke kape z lepimi kroglic in ga spustil.
»Zakaj mi jih nečeš dati?« ga je vprašal fantek, imel je že rosne oči in nasobljena usteca.
»Zato, ker si mi jih kar sem vzel Sploh me nisi prosil...«
»Zakaj prosil? Saj si jih imej veliko...«
»Zakaj?... Tudi v trgovini imajo jabolka, tukaj vidiš, veliko jih imajo. Pa jim ne smeš vzeti niti enega...«
»Pa če jih imajo veliko, veliko kot avto, tudi ne?«
»Otroci so se vrnili k svojim igračam. Deklica s kanglico in peakom je hotela napraviti novo cesto. Druga je odšla skozi vrata na dvorišče, da bi prinesla nov pesek. Indijanca z veliko glavjo, krivim nosom in peresom se je na soncu spremenil v majhno kepo, podobno morda medvedu, ki spi, ali pa ježu ki je naslikan na naslovni strani s'kanice Fantek je stekel čez cesto, nobenega avtomobila ni bilo, »krat se je ozrl tja nazaj in sedel na rob pločnika. Na kosčku neba, ki se je videlo z ulice, so se igrali oblaki, čisto majhni in svetli...